

De Saambinder

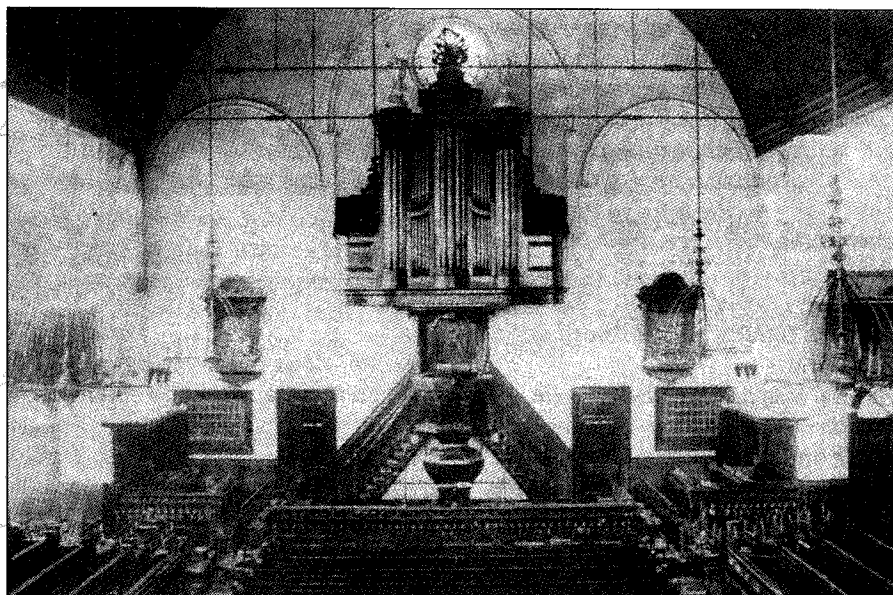
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 31 mei 2007

Het zal onze lezers niet
zijn ontgaan dat ons
kerkverband dit jaar het
100-jarig bestaan herdenkt.

De preciese datum is
Deo Volente aanstaande
dinsdag 5 juni.

Dit nummer van ons blad is
geheel aan dit feit gewijd.

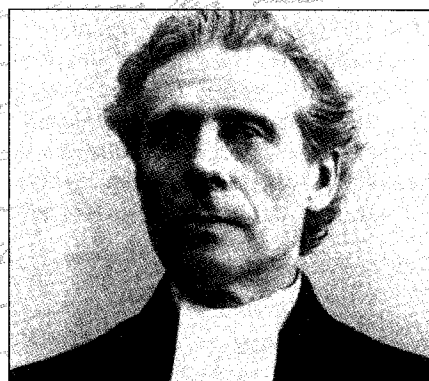

Gereformeerde Gemeenten

ds. G.H. Kersten

1907
~
2007

ds. N.H. Beversluis

Inhoud

- 2 Tot vrede en tot stichting
- 3 De broederhand gegeven
- 5 Mededeling curatorium
Theologische School
- 6 Ds. G.H. Kersten,
de man achter de vereniging
- 9 Ds. N.H. Beversluis, praeses synodi-1907
- 11 Opziensers der gemeente; Dries Fikse (4)
- 13 Zijn daàn getoond...
- 13 Kerknieuws
- 14 Berichten
- 15 Kerkdiensten

85e jaargang

Nr. 35

Interieur en exterieur Boezemsingelkerk.
Als ondergrond de brief waarin de kruisge-
meenten het voorstel doen om met de
Ledeboeriaanse gemeenten te verenigen.

Tot vrede en tot stichting

Het is, mijne hoorders! onder bijzondere omstandigheden in den weg van Gods aanbiddelijke wijsheid en voorzienigheid, dat ik in dit avonduur geroepen ben te midden van u op deze plaats op te treden, om met betrekking tot die bijzondere omstandigheden een woord tot ulieden te spreken. Mocht het zijn onder de zegenrijke onderwijzing des Heiligen Geestes uit het Woord des Heeren.

Het is u bekend dat, benevens de broeders uit deze plaats, ook velen onzer broederen uit onderscheidene oorden des lands binnen de wanden van dit bedehuis verzameld zijn.

O! mijne hoorders, dat dit begin van samenkomst tot vereeniging mocht zijn in ware liefde, vrede en eensgezindheid. Want immers daartoe is Gods Gemeente op aarde geroepen, om door de kracht en werking des Heiligen Geestes zich te openbaren overeenkomstig het gebed van den eenigen Voorbidder bij den Vader, den Heere Jezus Christus, dat Hij uitsprak in deze woorden: 'Vader! Ik wil, dat zij één zijn, gelijk Wij één zijn'. En nu kan het niet anders, dan dat wij,

Zo dan laat ons najagen hetgeen tot den vrede en hetgeen tot de stichting onder elkander dient

Romeinen 14 : 19

als we door den Heiligen Geest mogen verstaan de bede en het werk des grooten Voorbidders, Die als Koning Zijner Kerk, als het Hoofd Zijner duurgekochte gemeente is ingegaan in het binnenste Heiligdom, dat wij dan, zeg ik, te zamen doordrongen zullen zijn van het hooge gewicht van de openbaring der eenheid van Christus' Kerk, zooals Gods Woord ons die leert. (...) Zoo hier en elders worden enkelen gevonden, die waarlijk voor en onder den Heere worden gebracht in ootmoed en waarachtige vernedering des harten; waaruit we mogen besluiten, dat de Heere met Zijn Geest nog niet gansch geweken is. De enkelen, die gevonden worden in den lande, die dragen nog vrucht in

hunne worstelingen en smeekingen aan den troon der genade aangaande Sions breuke. En zijn er onder de groote menigte vele uiterlijk godsdienstigen die alleen aan den vorm genoeg hebben en zich over Sions verval niet bekommeren, er zijn toch ook enkelen, vaak onder de massa verborgen, die God vreezen en met beschaamdheid des aangezichts en verslagenheid des harten voor den Heere in stof en asch nederzitten. De Heere kent deze en komt in hen Zijn werk te openbaren; hen toonende de breuke en scheuren, welke er zijn in de kerk van Christus. Daar is ook ons samenzijn in dezen dag getuige van. En hoe gering het wordt geacht en hoe weinig waarde er ook aan toegekend moge worden door zoo velen; laat ons bekennen, dat het waarlijk des Heeren Geest is, Die er ons uit genade toe leidt, om herstel te zoeken voor de gescheurde eenheid der kerk van Christus in hare zichtbare openbaring, want het geestelijk, het verborgen lichaam van Christus is en blijft onverbreekbaar één. En waar wij dan nu zoeken weder te keeren tot de oude en welbeproefde paden der vaderen, welke zoo snood verlaten zijn, en als dit pogen uit zijn vrucht mag doen blijken, dat het waarheid is, dan zullen ook de zegenrijke gevolgen niet achterblijven, welke voortvloeien uit het houden van Gods inzettingen, en zal de zoetheid daarvan gesmaakt worden. Psalm 119: 8-11.

Moge nu voorts den koers genomen worden naar Gods Woord. Waar die paden gezocht en gevonden worden,

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers aan:
ds. A. Moerkerken, Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263
e-mail: moerkerken@kliksafe.nl

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Boeken ter recensie en meditatie aan:
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk **woensdag 17.00 uur** vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:
Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718,
e-mail: saambinder-adv@kliksafe.nl
Postbankno. 256686 t.n.v. de administratie van De Saambinder.

Advertenties € 0,60 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** in het bezit van de administratie te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen** 9 uur.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 22,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 108,-; USA \$ 93,-.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

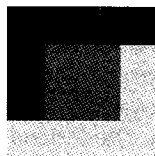
De redactie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de inhoud van: de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

daar getuigt de Heere zelf: 'Dit is de weg, wandelt in dezelve'. Welnu, die weg bestaat in eenheid. Waar de Geest Gods is en werkt, daar is ook eenheid. Die gezegende Geest werke dat in onze harten en dan ook, hoe tegengestaan, hoe fel ook bestreden, dat werk des Geestes zal zijn en blijven de eenheid der kerk van Christus te openbaren, en Hij alleen kan dit tot stand brengen. Niet onze kracht, noch onze wijsheid kan baten, maar alleen de zalige werking des Heiligen Geestes, Die alle dingen werkt naar den raad Zijns willens. 'Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijnen Geest zal het geschieden', Zach. 4:6. In het gezicht, dat de profeet Ezechiël kreeg, namelijk eene vallei met dorre doodsbeenderen, daar sprak de Heere tot hem en zeide: 'Menschenkind! profeteer dat deze dorre doodsbeenderen levend worden'. Hij profeteert dat de Geest zal komen en Die levend maken zal. Ook in ons geval zal het zoo maar kunnen zijn. 'De Geest is het Die levend maakt; het vleesch is niet nut', Joh. 6 : 63. Laat nu vrij de duivel woeden; laat de wereld spotten; grijpt gij moed. Door de onwederstandelijke werking des Heiligen Geestes zal het geschieden, dat uit deze tegenwoordige dorre doodsbeenderen voortgebracht zal worden een volk, dat den Naam des Heeren zal loven. En waar wij dan, ambtsdragers in de gemeente des Heeren, door den Heere Zelf genaamd 'Zijn medewerkers in Zijnen wijngaard', niets uit en van onszelven kunnen teweeg brengen ten dienste van Zijn koninkrijk, daar zullen we ons te zamen voor dat onbegrijpelijk wonderwerk Gods vol ontzag en diepen eerbied in het stof hebben neer te buigen en als nietelingen moeten uitroepen: 'God is groot en wij begrijpen Hem niet'. Niet waar, medebroeders en ambtsdragers in de gemeente des Heeren, gij staat met mij verwonderd en verbaasd, dat de Heere ons nog verwaardigt met een ernstige begeerte om in Zijne ordinantiën te wandelen. Erkent met mij onze dwaasheid en blindheid in het werk des Heeren. Bekennen wij, dat we uit en van onszelven onbekwaam zijn tot eenig goed, maar slechts bederven kunnen, zoo zullen we niet in hoogmoed en eigenwaan gevoed worden, maar enkel zien op de hand des Heeren, Die Zijne kracht in onze zwakheid volbrengt. En waar wij als broeders elkaar de hand der gemeenschap reiken en saam gevonden mogen wor-

den in het stof gebogen voor den Koning der kerk, nederliggende aan Zijn gezegende voeten en van Hem als het eenig en eeuwig Hoofd Zijner duurgekochte gemeente, als de groote Herder der schapen mogen vragen: Groote Herder, wil ons door Uw Geest leiden in het midden Uwer gemeente; ons te zamen dragen; ons bekwamen uit Uwe eeuwige ontferming tot dat groote en zware werk, dat Gij, o Koning! ons op de hand hebt gezet, welke Goddelijke hulp wij hulpelooze schepselen hiertoe steeds van noode hebben; en dat Gij ons leide bij de hand en voere in Uwe grazige weiden; zoudt ge dan niet denken broeders, dat we daarvan de zalige vrucht in eigen hart niet zouden wegdragen? Mocht dan dit deeltje van Christus' lichaam, waarin wij de ambtsdragers zijn, met ons in vrucht en praktijk betoonen, waarlijk Christus toe te behooren en eene gemeente te zijn, waarvan Jezus het Hoofd en het volk de leden zijn, en ware eenheid het sieraad is. Doch nu, broeders en zusters, ligt dat lichaam Christi, die eenige, die volmaakte

duive ter nedergeworpen in het stof, en als beenderen verstrooid aan den mond des grafs, en dat om der zonden wil. Behoorden wij nu niet als krijgsknechten van Christus mede uit te rukken ten strijde voor het heil en den wederopbouw van Sion. Hebben we niet al te gader den gezegenden Immanuël vertoornd door het afwijken van Zijne rechten en inzettingen, welke Hij ons gegeven heeft. En waar nu de Heere Zijne knechten roept, hen aangordende met kracht uit de hoogte, om de breuken en scheuren in Christus' kerk te heelen, daar is het broeders onze dure roeping om de handen ineen te slaan en onder beding van genade met elkander werkzaam te mogen zijn tot bevordering van het heil van des Heeren wijngaard.

Fragment uit de inleiding van de preek van ds. N. H. Beversluis, gehouden op 9 oktober 1907 aan het begin van de eerste algemene vergadering van de op 4 en 5 juni 1907 verenigde Gereformeerde Gemeenten.

De broederhand gegeven

Niet zonder slag of stoot...

Velen zullen bij wat wel wordt genoemd 'de vereniging van 1907' denken aan de vergadering (het was geen synode in de strikte zin van het woord!) die in oktober 1907 werd gehouden aan de Boezemsingel in Rotterdam. Die vergadering is heel bekend geworden. Minder bekend is het feit dat de eigenlijke datum waarop ons kerkverband tot stand kwam 5 juni 1907 is.

We hopen in het komende najaar als gemeenten officieel – zij het sober – aandacht te schenken aan de 'geboorte' van onze denominatie. Nu willen we in dit nummer van ons kerkelijk blad vooral letten op de kerkhistorische gebeurtenissen in mei, juni en juli van 1907 en op de beide mannen die bij die gebeurtenissen vooral betrokken zijn geweest, de 'Ledeboeriaan' ds. N.H. Beversluis en de 'kruisdominee' ds. G.H. Kersten. De vereniging van 1907 is niet zonder

slag of stoot tot stand gekomen. Er waren nogal wat weerstanden te overwinnen. Noemde de bekende schrijver H. Algra de Afscheiding van 1834 in de titel van een mooi boek *Het wonder van de 19^e eeuw*, we zouden de vereniging van 1907 zonder overdrijving wel een wonder mogen noemen aan het begin van de 20^e eeuw.

Kruisgemeenten

In de tweede helft van de negentiende eeuw bestonden in ons land twee betrekkelijk kleine kerkelijke groeperingen die wat betreft prediking en levensstijl veel met elkaar gemeen hadden. In de eerste plaats waren daar de 'Gereformeerde Gemeenten onder het kruis'. Plaatselijk droegen deze 'kruisgemeenten' soms ook wel andere namen. Hun wortels lagen in de Afscheiding van 1834. Al spoedig was er onder de 'afgescheidenen' een verdrietige scheuring ontstaan, onder meer vanwege de vraag of men

als een nieuw kerkverband vrijheid mocht aanvragen bij de overheid, of niet. De latere Kruisgemeenten waren sterk tegen zo'n vrijheidsaanvraag gekant. Dat betekende dat men als gemeenten van de overheid tegenkanting kreeg te verduren, die soms zonder meer vervolging moest worden genoemd. Vandaar de naam: Kruisgemeenten. Er bestonden overigens ook verschillen met de afgescheidenen wat betreft de te gebruiken kerkorde – en ook wat betreft de leer!

In 1869 vonden de afgescheidenen en de kruisgezinden elkaar weer. Er vond een vereniging plaats op een synodevergadering in Middelburg. Niet alle Kruisgemeenten hadden echter vrijmoedigheid om met die vereniging mee te gaan. Zo ging de gemeente van Kampen niet mee en evenmin de 'Van den Oever-gemeenten' van Rotterdam en Den Haag, terwijl ook Enkhuizen, Tricht en Lisse van vereniging afzagen. Bij deze gemeenten leefden allerlei bezwaren, waaronder een wantrouwen van de door sommige afgescheidenen gebrachte prediking het diepst zat. Er ontstond op deze wijze een aparte groep van kruisgemeenten, die met elkaar geleidelijk een min of meer vast verband gingen vormen. Samenbindende figuur werd al spoedig dominee Elias Fransen, de opvolger van ds. Hoksbergen in de oude kruisgemeente van Kampen. Hij werd een centrale figuur onder de kruisgezinden, mede door het feit dat hij enkele prekenbundels had gepubliceerd.

Ledeboerianen

Naast de kruisgemeenten bestond in de tweede helft van de negentiende eeuw nog een andere denominatie, die van de Ledeboerianen. We laten nu de arbeid van ds. Ledeboer in dit artikel rusten, zoals we ook niet zijn ingegaan op het optreden van Hendrik de Cock in de Afscheiding van 1834. Daarvoor ontbreekt nu de

ruimte – en we mogen bovendien hopen dat onze lezers zowel van De Cock als van Ledeboer wel het nodige weten.

Na Ledeboers overlijden (in 1863) werden de ongeveer twintig door hem bearbeide gemeenten bediend door de predikant Pieter van Dijke en de oefenaar Daniël Bakker. Helaas ontstond tussen beide mannen een verwijdering. De Ledeboeriaanse gemeenten scheurden. Bakker kwam met een aantal gemeenten apart te staan en hij liet zich vervolgens door enkele ouderlingen tot predikant bevestigen. De andere groep, bestaande uit de 'Dijkiaanse' gemeenten, werd na 1883 bediend door de tot predikant verkozen Middelburgse ouderling David Janse. Twee oefenaars die bezwaren hadden tegen zijn bevestiging, kwamen buiten het verband te staan: Diedericus Wijting (Goes) en Jan Vader (Meliskerke). Zo ontstond midden op het eiland Walcheren, in een overwegend Ledeboeriaans gebied, een kruisgezinde enclave te Meliskerke... En daar in Meliskerke werd in het jaar 1902 door ds. Pieneman een uit Den Haag afkomstige jongeman bevestigd als lerend ouderling: de 19-jarige (!) Gerrit Hendrik Kersten. Op Walcheren zou een beslissende toenadering ontstaan tussen Ledeboerianen en kruisgezinden.

Schoorvoetende toenadering

Die toenadering verliep aanvankelijk schoorvoetend en met wisselend 'succes'. Immers: al 'lagen' de beiden

BEPALINGEN

betreffende de openbaring van de institutaire éénheid der kerke Christi, door de „Gereformeerde Gemeenten onder 't Kruis" en de „Gereformeerde Gemeenten" ontstaan uit de actie van wijlen Ds. Ledeboer, respectievelijk gehouden de 23e Mei en 5e Juni 1907 te Rotterdam en Middelburg, vastgesteld door de benoemde deputaten, de 25e Juli 1907 te Rotterdam, kerkgebouw Boezemsingel 48.

Artikel 1.

Als accoord van kerkelijke gemeenschap wordt aanvaard en blijve gehandhaafd de D. K. O. vastgesteld in den jare 1619, behoudens die artikelen, die door verandering van de verhouding tussen Kerk en Overheid, of door het wegvallen der Waalse taal, niet meer van kracht zijn; van welke artikelen de kerken zelve aanwijzing doen zullen.

Artikel 8.

Alle Leraars en Oefenaars, sprekende in de Gemeenten, die zingen de Psalmbelijming van Datheen, zullen die berijming van de kansel aflezen. De Leraars en Oefenaars, die enig bezwaar hebben tegen de nieuwe berijming, en die tot nog toe niet zingen, zullen, optredende in de gemeenten, waar zij in gebruik is, geheel vrijgelaten worden, van de stoel de berijming Datheni af te geven.

Artikel 9.

Nimmer zal een Leraar of Gemeente mogen gedwongen worden in een plaats te spreken of te doen spreken, wanneer voor hem of haar bezwaren liggen ten opzichte van de Psalmbelijming.

Artikel 10.

In alle Classicale en meerdere vergaderingen zullen gezongen worden de Psalmen van Datheen.

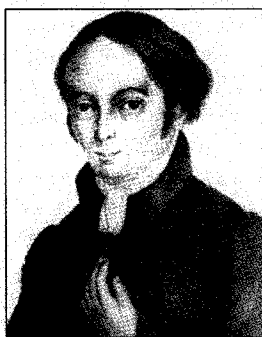
Artikel 11.

Opdat de eenheid der kerken zich ook naar buiten openbare, zullen de kerken de naam dragen van „Gereformeerde Gemeenten". Waar echter ontwikkelingen met de Overheid, financiële verbindingen of anderszins, moeilijkheden geven, zal met die gemeenten geduld geoefend worden in het wijzigen van de naam.

Enkele artikelen van de 'bepalingen' van de Vereniging in 1907

groeperingen elkaar ongetwijfeld wat betreft prediking en levensstijl, er waren toch wel enkele pijnpunten. Zaken als het ambtsgewaad (de Ledeboeriaanse leraars droegen een kuitbroek en een steek) lagen daarbij wel gevoelig, maar waren toch niet het voornaamste struikelblok. Het was met name de voorliefde voor een psalmbelijming, die een gemakkelijke vereniging in de weg stond. De Ledeboeriaanse gemeenten hechtten erg aan het gebruik van de berijming van Datheen, terwijl de kruisgezinden die van 1773 zongen. Men zie voor deze en nog wel andere struikelblokken het artikel van ds. C. de Jongste in dit nummer.

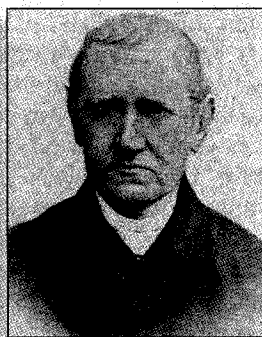
Tóch kwam het tot toenadering. We kunnen dat alleen maar verklaren als we beseffen dat er sprake was van geestelijke herkenning en van vertrouwen in elkaar, uitzonderingen daargelaten. Dat wederzijds vertrouwen blijkt bijvoorbeeld uit het feit

ds. De Cock

ds. Van den Oever

ds. Fransen

ds. Van Dijke

ds. Boone

dat kruisdominee Jan Rokus van Oordt in 1904 het beroep aannam van de Ledeboeriaanse gemeente van Terneuzen en kruisdominee Hendrikus Roelofsen in 1905 predikant werd van de eveneens Ledeboeriaanse gemeente van Goes. Hartelijke contacten ontstonden op Walcheren tussen de jonge oefenaar Henri Kersten van de Kruisgemeente van Meliskerke en ouderling Jacob Corré van het Ledeboeriaanse Aagtekerke. De oude en de jonge man verstonden en vertrouwden elkaar in de voornaamste dingen van leven en sterven. Er kwám maar geen eenheid – er wás eenheid. Dat moet een les zijn voor ons in deze tijd: elk eenheidsstreven waarbij die herkenning en dat vertrouwen worden gemist, loopt op een teleurstelling uit.

De broederhand uitgestoken

We vatten nu verder de ontwikkelingen maar samen. Wie er meer over lezen wil, kan te kust en te keur terecht. In de maand juni hoopt ds. M. Golverdingen in ons blad nog wat dieper op een en ander in te gaan aan de hand van bewaard gebleven persoonlijke notities van de hand van ds. G.H. Kersten. Leerzaam is ook het in 1984 bij Den Hertog (Houten) verschenen boek *De vereniging van 1907*. Men vindt daarin uitvoerig de nu door ons geschetste aanloop tot de vereniging, maar men vindt er ook de teksten van de officiële stukken in, het verslag van de Algemene Vergadering van 9 en 10 oktober 1907, de bidstond zoals die werd uitgesproken door ds. N.H. Beversluis en een groot aantal levensbeschrijvingen van afgevaardigden naar de oktobervergadering. Stof tot onderzoek en studie genoeg!

Twee kerkelijke vergaderingen zijn uiteindelijk van beslissende betekenis geworden voor de vereniging. In de eerste plaats de Synode van de Kruisgemeenten van 23 mei 1907 te Rotterdam. Het was in feite de eerste kerkrechtelijk juist georganiseerde

Mededeling Curatorium Theologische School

Het curatorium van de Theologische School, in vergadering bijeen op dinsdag 22 mei woensdag 23 mei, kan tot zijn blijdschap mededelen, dat het vrijmoedigheid heeft gevonden de volgende personen tot de opleiding van de dienaren van het Goddelijke Woord toe te laten:

De heer A.P. Baaijens,
Manegeweg 22,
8171 ND Vaassen

De heer R.A.M. Visser,
Schoutsweer 6,
3371 CT Hardinxveld-Giessendam

De Heere wilde ondanks al onze ambtelijke en kerkelijke zonden nog aan de trouw van Zijn verbond gedenken. Hij achtervolgde de genomen beslissingen met Zijn onmisbare zegen. Het mocht in het toekomstige blijken dat het alles Zijn onmisbare gunst en goedkeuring mag wegdragen, opdat naar het eeuwige voornemen Gods, Zijn Koninkrijk erdoor gebouwd en uitgebreid mag worden.

Namens het curatorium,
Ds. J.J. van Ekeveld, voorzitter
Ds. J.W. Verweij, secretaris.

synode van dit kerkverband, waarbij de afgevaardigden door de classis waren verkozen. Het zou tevens de laatste synode van de Kruiskerken zijn. Op deze vergadering namelijk werd een brief opgesteld, gericht aan de 'Algemene vergadering der Gereformeerde Gemeenten van wijlen ds. Ledeboer', die slechts enkele weken later, op 4 en 5 juni, gehouden zou worden in Middelburg. In deze brief werden twee belangrijke voorstellen gedaan, namelijk:

1. Een commissie te benoemen uit beide kerkengroepen, die speciaal belast zou zijn met het onderzoek van leraars en oefenaars, die een van deze beide kerkengroepen wensten te dienen;
2. De bezwaren die bij de Ledeboerianen leefden met betrekking tot de psalmberijming weg te nemen, door de berijming van Datheen te doen zingen op classis- en synodale vergaderingen en

door te beloven dat de kruisdominees tijdens hun voorgaan in de Ledeboeriaanse gemeenten deze berijming zouden gebruiken. De Ledeboeriaanse predikanten zouden van hun kant volkomen vrijheid hebben de oude berijming op de preekstoel te gebruiken.

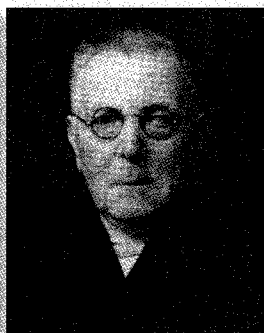
Dan eindigt de brief met de volgende woorden: 'De vergadering der kruiskerken hoopt vuriglijk, dat beide voorstellen bij u, waarde broeders, een gunstig onthaal mogen vinden en dat, na ernstige bespreking onder de leiding des Heiligen Geestes, *wij elkander de broederhand van hartelijke vereniging mogen toereiken*, om als een enig man saám pal te mogen staan voor de waarheid die in Christo Jesu is...'

De broederhand aanvaard

De door de Kruiskerken uitgestoken broederhand werd door de Ledeboeriaanse broeders aanvaard! In

ds. Roelofsen

ds. Van Oordt

ds. Van Reenen

ds. Kieviet

ds. Pieneman

artikel 13 van de Notulen van de synode van de Ledeboeriaanse gemeenten van 5 juni 1907 lezen we, dat de brief van de Kruiskerken werd voorgelezen en besproken. Ik citeer: 'Het gevolg van deze besprekingen over dit adres is dat de vereniging tot stand gekomen is en de wederzijdse voorgangers elkander de broederhand hebben gegeven...'. Op dat moment – kerkhistorisch is het van belang dat vast te stellen – is de vereniging van de beide kerkverbanden beslist. De Lebedoeriaanse Notulen vermelden nog dat een commissie zou worden benoemd waarin de wederzijdse predikanten zitting zouden hebben, met toevoeging van enkele ouderlingen, 'tot nadere regeling van uit de vereeniging voortvloeiende zaken'. Tot nadere regeling! Later werd van sommige kanten de indruk gewekt dat in oktober nog beslist zou moeten worden over de vereniging, maar die mening houdt geen stand in het licht van de bovenstaande woorden uit de Notulen.

Inderdaad werd nog een 'deputatenvergadering' gehouden, en wel op 25 juli in Rotterdam. Aan de vooravond van deze vergadering hield ds. G. van Reenen een preek over Romeinen 8:24,25. Over die preek is later, tijdens de vergadering in oktober, nog het een en ander te doen geweest, maar dat laat ik hier nu verder maar rusten. Wie er belang in stelt, kan het naslaan in het reeds genoemde boek *De vereeniging van 1907* (blz. 49-54).

De 'deputatenvergadering' van juli is van groot belang geweest vanwege het feit dat daar een door ds. G.H. Kersten ontworpen reglement werd besproken en bekrachtigd. Uiteindelijk werd een dertiental 'Bepalingen' goedgekeurd, waarin de hoofdlijnen van het kerkelijk leven werden getrokken van het nieuw gevormde kerkverband. De Bepalingen spraken onder meer over het aanvaarden en handhaven van de Dordtse Kerkorde als accord van kerkelijke gemeenschap, over de indeling van de gemeenten in classen en Synoden, over het onderzoek ter toelating van nieuwe leraars en oefenaars, over de te gebruiken psalmberijming en over de naam van het kerkverband. De nuchtere, van ordelijk denken getuigende instelling van ds. Kersten is in bijna elke bepaling te herkennen.

Wat wij deden

We spraken zojuist van een wonder in 1907. Daar is niets te veel mee

gezegd, al beseffen we dat het samengaan van beide kerkverbanden ook weer een scheur ten gevolge had, die leidde tot het ontstaan van een nieuwe denominatie, de latere Oud Gereformeerde Gemeenten. We willen niet vooruitlopen op de officiële herdenking in het komende najaar. Wel mogen we opmerken dat Gods goede hand over ons is geweest, honderd jaren lang. Er is veel in de geschiedenis van ons kerkverband waarvan we moeten zeggen dat het reden geeft om ons te schamen. We hebben zo vaak onze eerste liefde verlaten, we hebben zo vaak de wereld liefgehad en in huis en hart gehaald. We zijn zo afgegroeid van de eenvoud van ons voorgelicht. We moeten ons als predikanten schamen bij de herinnering aan de oude leraars die de gemeenten dienden met eenvoud en stichting. Hetzelfde geldt ons al ouderlingen, als diakenen. We hebben tegenover zoveel Goddelijke lankmoedigheid zoveel menselijke ontrouw en halsstarrigheid geplaatst. We hebben onze eenheid niet weten te bewaren: er kwam rond het midden van de eeuw die wij nu mogen bestaan een droeve en ingrijpende scheuring. We kennen veel te weinig heimwee naar degenen

van Gods kinderen met wie breuken ontstonden.

Wat God deed

Dat is wat van ons te zeggen valt. Er is echter ook iets van de Heere te zeggen. 'Gij, evenwel...!' Hij voegde ons in het begin van de twintigste eeuw bijeen. Hij wilde ons Zijn knechten schenken, keer op keer. Hij deed Zijn Geest in ons midden werken, rijkelijk soms. Hij schonk ons, als de gemeente van Sardis weleer, enige namen die hun klederen niet hadden bekleed. Hij vond onze werken niet vol voor Zijn Aangezicht, maar deed met ons niet naar onze zonden. Hij gedacht Zijn verbond, eenzijdig en getrouw. Hij wilde werken in de geslachten. Mensen werden tot Hem bekeerd – ook jonge mensen. We zouden Hem tekort doen als we het ontkenden. En aan het einde gekomen van een eeuw Gereformeerde Gemeenten moge onze verwachting zijn van die God, van Wie de dichter van Psalm 135 heeft gezongen:

*En aan hen, schoon diep in schuld,
Met berouw gedenken zult.*

Capelle aan den IJssel,

ds. A. Moerkerken

Ds. G. H. Kersten (1882-1948)

de man achter de Vereniging

Op 6 september 1948 overleed op de boerderij 'Puthoek' in Waarde (Zld), bewoond door een van zijn kinderen, ds. G.H. Kersten in de leeftijd van ruim 66 jaar. Zijn naam blijft onlosmakelijk verbonden met het ontstaan van de Gereformeerde Gemeenten in 1907. Bij zijn begrafenis te Rotterdam op 9 september 1948 legde de bekende Middelburgse ouderling Joh. de Kok, die de overleden predikant van jongsafkende, daarvan een spontaan getuigenis af: 'Ik weet dat het ds. Kersten was die in de Vereniging van 1907 het grootste aandeel bezat(...). Dat was de grootste vrucht van zijn arbeid, die zijn doorgang vindt en zal blijven vinden'.

Als een Obadja

De persoonlijke inzet van deze jonge

oefenaar en predikant voor de Vereniging van 1907 als zodanig, zal in een afzonderlijke serie artikelen nog aandacht krijgen. In deze bijdrage willen we met name de persoon van Gerrit Hendrik Kersten én zijn werk voor de uitbouw van het kerkelijke leven na 1907 wat nader te belichten.

Hij werd op 6 augustus 1882 te Deventer geboren. Zijn vader was daar opperwachtmeester bij de cavalerie of het 'paardenvolk'. Zijn moeder, Jannetje van Veldhuijzen, wordt ons getekend als een vrouw die dicht bij de Heere leefde. In 1893 verhuisde de familie Kersten, die in Deventer bij de Gereformeerde Kerk-A behoorde, naar Den Haag. Vader Kersten vond daar werk als boekhouder. Hij

De ouders van ds. Kersten; Gerrit Hendrik Kersten sr. en Jannigje van Veldhuizen.

voegde zich met zijn gezin bij de plaatselijke Gereformeerde Gemeente onder 't kruis. De prediking van de jong gestorven ds. G. Maliepaard Czn. (1862-1897) wilde de Heere gebruiken om Henri Kersten als schooljongen van tien jaar te overtuigen van zonde. Enige tijd daarna werd ds. C. Pieneman (1863-1912) predikant in de Haagse Kruisgemeente. Hij beklemtoonde sterk dat er buiten Christus geen zaligheid te zoeken of te vinden is. 'Hoe scherper hij alles afsneed, hoe liever ik het had, want ik zeide: 'Alles moet eraan'. En op een nacht – dat plaatsje zal ik nooit vergeten – toen ik veertien jaar oud was, sneed de Heere mij van mijn eigen leven af en mocht ik in Christus een verzoend God ontmoeten. Toen ben ik op mijn knieën voor mijn bed gezonken en 's morgens lag ik daar nog. Daar staat in Psalm 36: 'Een volle beek van wellust maakt hier elk in liefde dronken'. Toen hij zestien jaar was, legde hij belijdenis des geloofs af. Daarna nam hij met zijn moeder deel aan de viering van het Heilig Avondmaal. Hij kon met Obadja zeggen: 'Ik, uw knecht, nu vrees de HEERE van mijn jonkheid af' (1 Kon. 18:12).

Troost, troost Mijn volk

De jonge Kersten studeerde aan de Haagse Kweekschool voor onderwijzer. In mei 1901 slaagde hij voor de zogenaamde hulpakte. Hij stelde zich als tijdelijke leerkracht aan de Haagse Keucheniusschool kritisch op tegenover de leer van de veronderstelde wedergeboorte van dr. A. Kuyper (1837-1920), die in die tijd als een nieuwe theologische visite in brede kring instemming vond. De jonge onderwijzer wees zijn leerlingen echter met klem op de noodzaak van de persoonlijke bekering. Het bestuur was van mening dat zijn

daartoe vanaf zijn elfde jaar geroepen met de woorden uit Jesaja 40:1 en 2: 'Troost, troost mijn volk, zal ulieder God zeggen. Spreekt naar het hart van Jeruzalem...'. Op verzoek van ds. Jac. Overduin (1851-1928) had hij voor het eerst op zondag 4 augustus 1901 met vrijmoedigheid het Woord verkondigd in de gemeente van Lisse. Ds. C. Pieneman droeg in overleg met de Haagse kerkenraad zorg voor een programma voor het zogenaamde 'vrij studeren'. De oefenaar in opleiding moest zich daarbij door zelfstudie de inhoud van een aantal handboeken eigen maken. Kort daarna verleende classis Rotterdam van de Kruisgemeenten hem de bevoegdheid om officieel als oefenaar op te treden. Op 23 maart 1902 werd hij door ds. C. Pieneman, zijn 'vaderlijke leraar en vriend' als lerend ouderling te Meliskerke bevestigd. Met voor een jongeman van zijn leeftijd ongewone tact wist hij al spoedig leiding te geven aan het gemeentelieven. Toen al werd zijn bijzondere gave zichtbaar om tegenstellingen op grond van Gods Woord te overbruggen. Die gave heeft hij door Gods genade ook mogen gebruiken bij het effenen van de weg naar '1907'.

Zijn weg als dienaar van het Woord

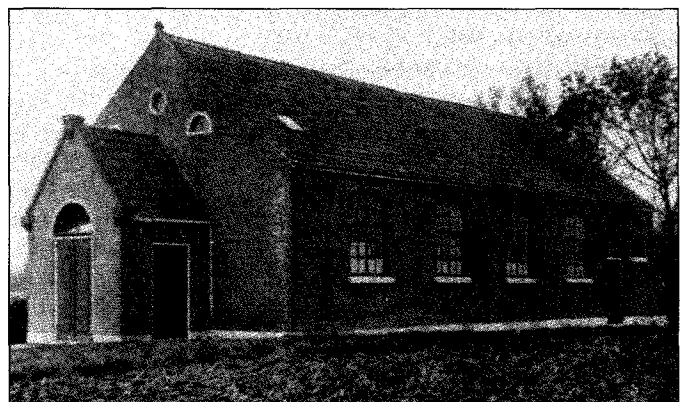
In 1905 volgde zijn bevestiging als predikant. In april 1906 verliet hij het kleine Walcherse dorp om in het grote Rotterdam de herdersstaf op te nemen. In 1912 vertrok hij naar Yerseke. Die gemeente was, om

proeftijd niet moest worden verlengd. Hij wachtte dit ontslag niet af, maar nam in januari 1902 zelf ontslag wegens ziekte. Hij zag in de gang van zaken de besturende hand van God. De Heere zou voor hem de weg banen naar het predikantschap. Hij wist zich

het in zijn eigen woorden te zeggen, 'zo arm, dat ze nog geen verroeste spijker konden slaan'. Maar drie maanden na zijn komst gaf God een ongekende offervaardigheid. De kerkenraad kon niet anders dan zeggen: 'Dominee, wij weten geen raad met het geld'. Dat was overigens steeds zijn ervaring. Als God plaats maakt voor het Woord, gaan harten en handen open om in de noden van een gemeente te voorzien. In 1926 leidde de weg voor de tweede maal naar Rotterdam. Hij zou de gemeente aan de Boezemsingel dienen tot zijn heengaan in 1948. Tijdens zijn predikantschap groeide Rotterdam-Centrum uit tot de grootste gemeente van het kerkverband. In 1930 telde de gemeente 3100 leden en doopleiden. Zijn prediking heeft door Gods genade rijke vrucht gedragen. Zo legde ouderling G. Noordzij (1881-1953), een vertrouwensman van ds. Kersten, daarvan in 1949 een helder getuigenis af. Zelf sprak ik in de loop der jaren nog betrekkelijk veel mensen voor wie de Heere de Rotterdamse prediker wilde gebruiken.

De uitbouw van het kerkelijk leven

Na 1907 droeg ds. Kersten door de jaren heen in belangrijke mate bij aan de uitbouw van het kerkelijke leven in de Gereformeerde Gemeenten. Slechts enkele onderwerpen kunnen worden aangestipt. Daarbij behoort allereerst zijn inzet om het kerkelijke leven in te richten naar de geschreven regels van de Dordtse Kerkorde. De jonge Kersten wist maar al te goed wat er gebeurde als men aan de kerkorde alleen lippendienst bewees. Dan gaf het persoonlijke, het subjectieve, de mening van een geacht kind van God de doorslag. Zo werd het onregelmatige gewettigd. Ds. Kersten wist dat uit eigen, pijnlijke ervaring. Had de kwestie van het uitmaken van een

De Ger. Gem. onder het kruis te Meliskerke, hier werd in 1902 de 19-jarige Kersten als oefenaar bevestigd.

In 1919 werd *De Saambinder* voor het eerst uitgegeven.

verloving – gezien als een onverbreekelijke verbintenis – hemzelf niet jaren lang achtervolgd op kerkelijke vergaderingen? Waren de kerkelijke vergaderingen van Ledeboerianen en de Kruisgemeenten niet vaak in verwarring geweest omdat de afgevaardigden hun gevoel de vrije loop gaven? Maar de verkeerde praktijk liet zich zomaar niet corrigeren. Het independentisme dat zich niet gebonden acht aan besluiten van meerdere of bredere vergaderingen, bleek nog springlevend te zijn. Pas omstreeks 1930 was de strijd om een kerk met orde definitief gestreden. Overigens liet ds. Kersten zelf ook wel eens een steek vallen op kerkrechtelijk terrein als dat strookte met zijn plannen!

Van groot belang voor versterking van de eenheid van de gemeenten was het blad *De Saambinder*, dat in november 1919 voor het eerst verscheen onder redactie van ds. G.H. Kersten en ds. W. den Hengst. De naam was een program! Op 28 juni 1923 ontvouwde ds. Kersten voor de lezers van *De Saambinder* het plan om 30.000 gulden bijeen te brengen voor de stichting van een opleidingsinstituut voor theologische studenten. De weerstand tegen dit plan bleek buitengewoon groot en taai te zijn. Een aantal collega's en veel gemeenteleden waren beducht voor 'fabrieksdominees'. In hun ogen zouden door God geroepen dienstknechten geen schoolopleiding nodig hebben. Hun roeping zou op een kerkelijke vergadering blijken. Ze moesten in staat zijn om daar na een korte voorbereiding van een half uur of een uur voor de vuist weg een preek te houden. Wie dat niet kon, werd afgewezen. Men verhief het buitengewone, het extra-ordinaire tot regel!

Ds. Kersten had niet minder dan 64 artikelen en al zijn journalistieke

een theologische opleiding. Dat alleen was en is gereformeerd! De spanning liep zo hoog op, dat ds. Kersten zich voornam de Gereformeerde Gemeenten te verlaten als de stichting van de Theologische School door de kerken zou worden afgewezen.

Zover kwam het niet. In april 1924 begon zich een wending ten goede af te tekenen. Op 13 januari 1927 werd de Theologische School onder grote belangstelling geopend. Het ideaal van Ds. Kersten om evenals het gereformeerde voorgelicht theologische studenten onderwijs op universitair niveau te bieden, moest vooralsnog een ideaal blijven. "Maar toch het weinige dat ik mij voorgesteld heb te bereiken, is iets ten goede'.

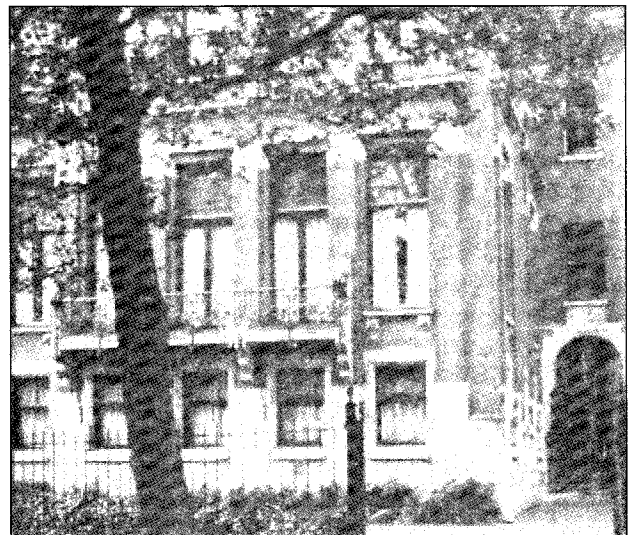
Visie op de kerk

In een discussie met zijn gereformeerde plaatsgenoot ds. C.B. Bavinck (1866-1941) verwoordde hij in 1921 wat hem in 1907 reeds voor ogen moet hebben gestaan: 'Ik beken eerlijk, de Gereformeerde Gemeenten zijn vol gebrek doch ik wil met haar grijpen naar het wit (doel) van gereformeerd kerkelijk leven, dat allereerst vraagt prediking des Woords naar het hart van Jeruzalem'. Heeft hij de Gereformeerde Gemeenten dan als dé kerk gezien? Het geroep 'des Heeren tempel zijn deze' was bepaald niet het zijne. Vandaar zijn besliste en tegelijkertijd bescheiden uitspraak: 'Wij belijden alleen eene openbaring te zijn van de kerke

Christi, andere latend voor hetgeen ze zijn'. Wie in de laatste woorden onbetrokkenheid op het kerkelijk vraagstuk vermoedt, vergist zich. Hij was en bleef innerlijk gericht op een herhaling van '1907', op het herstel van Sion in ons land, en heeft dat ook vele keren verrassend verwoord. Zo stelde hij tegenover prof. dr. Hugo Visscher (1864-1947) in september 1938: 'De Gereformeerde Gemeenten hebben evenmin behagen in de scheiding en scheur in Neerlands kerk. Zij betreuren die, ja zij achten die zonde te zijn en zien uit naar de dag waarop het de Heere behagen zal op te staan over Neerlands Sion'.

Gedenk aan uw voorgangers

Wie ds. G.H. Kersten idealiseert, doet aan de werkelijkheid geen recht. Hij was geen volmaakt mens, maar als ieder ander iemand met zonden en gebreken. Alle arbeid van Gods knechten behoeft de reiniging door het bloed van Christus. Dat gold ook voor hem. We mogen echter met verwondering, ootmoed en dankbaarheid erkennen dat de Heere de gemeenten waarin wij een plaats hebben ontvangen, met name ook door zijn inzet heeft bijeengebracht en kennelijk gebouwd. Niet alleen in

In 1934 verhuisde de Theologische School naar een monumentaal pand aan de Westersingel 64.

1907, maar ook daarna was zijn leven – door de genade van Christus – gericht op het wegnemen van tegenstellingen tussen broeders en niet op het verscherpen daarvan. 'Gedenkt uwer voorgangeren, die u het Woord Gods gesproken hebben' (Hebr. 13:7).

Boskoop,

ds. M. Golverdingen

Ds. N.H. Beversluis, praeses synodi-1907

'De ziel der vereeniging'

Als aan een willekeurig kerklid onder ons wordt gevraagd naar de Vereeniging van 1907, weet men door-gaans wel te antwoorden, dat de Ledeboeriaanse- en de Kruisgemeenten fuseerden tot één kerkverband. Steevast valt dan de naam van ds. Gerrit Hendrik Kersten (1882-1948), die daaraan leiding gaf. Dát is slechts de halve waarheid.

Zonder ds. Nicolaas Hendrik Beversluis (1850-1931) - in zijn kring een persoonlijkheid! - zou menselijkerwijs gesproken deze vereeniging geen beslag hebben gekregen. Een opmerkelijke typering van dit predikanten-duo luidt in die dagen: "Beversluis en Kersten vormen de *ziel* der vereeniging". Wat deze broeders samen bond? Allereerst het genadeleven dat uit God is, reeds in hun kinderjaren door Gods Geest gewerkt. Opvallend is ook, dat vóór de Heere hen riep tot het ambt van dienaar des Woords, beiden werkzaam waren in het onderwijs, waarvan opleiding en praktijk niet ondienstig zijn tot dit ambt. Voorts: elk bezat een sterk besef voor de noodzaak van een geordend kerkelijk leven. En om niet meer te noemen, op een paar honderd meter afstand van elkaar woonden en dienden ze samen in Rotterdam, toen een stad met veel volk van God: Beversluis in de Ledeboeriaanse kerk aan de Slachthuisgade en Kersten in de Kruiskerk aan de Boezemsingel.

Liefelijkheid en samenbinding

Welnu, deze godsmannen hanteerden de stokken 'liefelijkheid en samenbinding' in het werk naar, tijdens en na de vereeniging, naar Zacharia 11 vers 7. Hoe Zacharia's oude profetenwoord toen lag, in de harten van Gods kinderen, vertolken enkele verzen die een Tholenaar opschreef in een terugblik op het jaar 1907. Ze zijn ons overgeleverd in een bewaard gebleven oud kasboekje. Weliswaar in eenvoudige kreupel-

rijm, maar in stille, oprechte meditatie tot God over "Uw trouwe Zorge", vloeide uit diens pen:

*'k Moet ook nu nog bezingen
wat wonderlijke dingen
Gij toch hebt daargesteld.
In 't kerkelijke leven
vereeniging gegeven,
dat breeder dient vermeld.*

*De stok der liefelijkheid
heelt in goedgunstigheid,
geeft zamenbinding, Heere;
verhindert scheuringen
die 't volk van U ontwenn'
tot d' afgooën zich te keeren.*

Helaas, spanningen en scheuringen kenmerkten gedurig het kerkelijk leven van de Ledeboerianen en Kruisgezinden in de 19^e eeuw. Zaken van middelmatig of zelfs ondergeschikt belang werden verheven tot bijna heilig geachte principes; ja - ik zeg het wat scherp, om bij het laatste couplet te blijven - ze werden bemind als 'afgoden'. In het decennium dat aan '1907' voorafging, denk ik hierbij aan twistappels als: de psalmberijming, het ambtsgewaad, het combinatieberoep en de liniekwestie. Deze zaken zorgden niet alleen voor verdeeldheid tussen Ledeboerianen, maar vormden ook barrières voor een samengaan met de Kruisgezinden. Enige nadere informatie hierover.

Twistappels

Ledeboeriaan in hart en nieren, voelde Beversluis zich sterk verbonden aan de *psalmberijming* van Datheen uit 1566. Met kracht verwierp hij de berijming van de Staten-Generaal van 1773 als 'staatscreatuur' (de betiteling is terecht), terwijl er bij hem ook inhoudelijke bezwaren leefden (vaak evenzeer terecht). Hij achtte 'Datheen' een absolute verplichting in de eredienst, zo schreef hij eens in een afwijzing van een beroep uit de Kruisgemeente te Den Haag (waar de jonge Henri Kersten lid was!).

Het *ambtsgewaad* - kuitbroek, zilveren gespschoenen, witte bef, driekanten steek - was een typisch Ledeboeriaanse verplichting, die eerder ook in de Kruiskerken gold. Beversluis schikte zich aanvankelijk wel, maar was nooit voorstander van deze traditie, die door Ds. L. Boone werd gedreven.

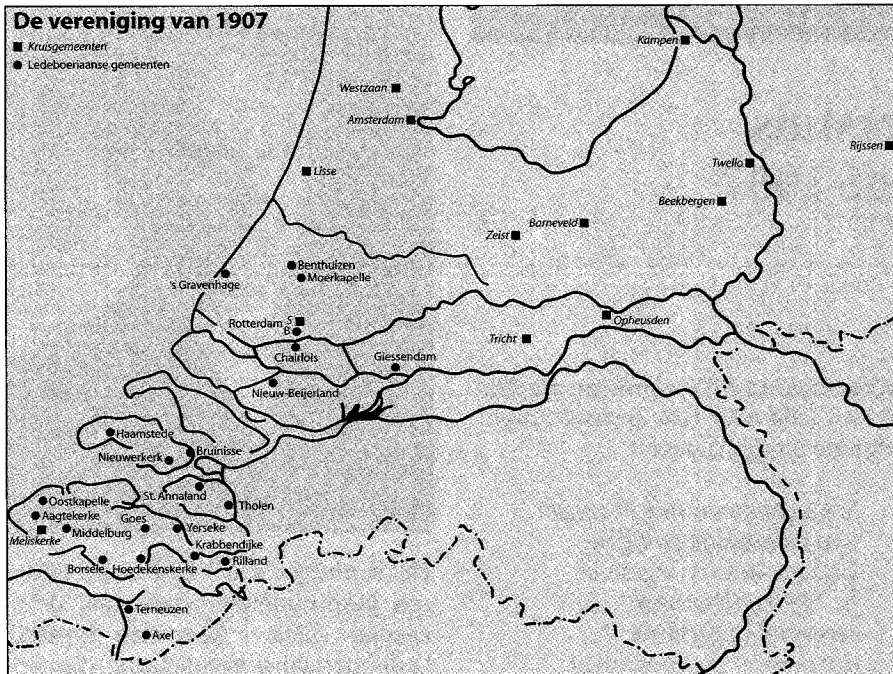
Bij het *combinatieberoep* - het hele kerkverband beriep gecombineerd een predikant, zónder dat deze een vaste, eigen gemeente kreeg - stelde Beversluis zich onverzettelijk op. Zijn verwijzing naar de Dordtse Kerkenorde overtuigde de Ledeboerianen na veel moeite om dit dwaalspoor te verlaten.

Sterk maakte kandidaat Beversluis zich tenslotte voor zijn ambtelijke bevestiging in de *linie* van Ledeboer, die ooit wettig tot predikant geordend was in de kerk der vaders. Beversluis dacht hier volgens het principe van apostolische opvolging, maar ging hierin te ver. Zijn verdediging in een eind 1899 geschreven kerkhistorisch boekje *Ds. L.G.C. Ledeboer en zijne gemeenten* verwekte bij de Ledeboerianen grote verwarring en groeiende verwijdering. Ook diverse Kruisdominees stootten zich eraan.

Opbouw door afbraak

Zal hieruit ooit iets goeds geboren worden? De Heere bouwt het Zijne door afbraak van het onze. En waar God werkt, wie zal dan keren? In een *weg van ontdekking* schrijft Beversluis medio 1900 aan enkele Ledeboeriaanse ambtsdragers: 'Geroepen tot opbouw ben ik een afbreker. O grote Heere, o bouw toch Zelve eens!' Een hartenkreet van een voorganger op de rechte plaats voor God en mensen.

In diezelfde tijd richt Beversluis zich

per brief tevens tot de Kruisgezinden, waarin hij het pleit voert 'ter vereniging met de Ledeboers Gemeentens', zo blijkt uit de notulen van de vergadering van Holland en Zeeland dd. 25 september 1900. Ds. K. Pieneman van de Rotterdamse Kruisgemeente leest deze brief voor. Teleurstellend is het resultaat van deze eerste aanzet tot samengaan. De notulen melden sober: 'Aangezien de tijd te veel verlopen is, wordt hier weinig van gezegd'. Later blijken preses Ds. Jac. Overduin en Ds. Pieneman vooralsnog geen voorstander te zijn van verenigen. Zeven lange jaren zal dit nog duren, waarbij veel weerstand te overwinnen is, niet het minst in het denken van Beversluis zélf. Immers, hoewel uit het bovenstaande de gezindheid van Beversluis helder is, zo zit hij zelf nog vast aan enkele principes inzake de psalmberijming en de liniekwestie. De liniekwestie - waarbij hij zich in 1901 laat bevestigen door de oude ds. L. van der Velde van de (vrije) Ledeboeriaanse gemeente van Rotterdam - brengt hem zelfs buiten het kerkverband. Toch kan men de nieuwe dominee niet loslaten en dat is wederzijds. De Ledeboerianen verzoenen met elkaar. Maar ook dat gaat in een *weg van schuldbeleving*, zoals Ds. Beversluis eens dichtte:

*Waar is het vreedzaam samenstemmen
en 't zoeken van elkanders heil?
Waar het eigen vleesche temmen
en 't al voor Sion hebben veil?*

*Ach HEER!, breek stomme monden open;
maak ziele Schuld tot harteleed.
Maak 't oog Uws volks tot tranengooten;
doe het beschreien, wat 't misdeed.*

Dat geldt ook de verhouding Ledeboerianen-Kruisgezinden. Daarom heeft Beversluis opnieuw een poging gewaagd om tot vereniging te komen. In leer en prediking gevoelt hij zich één met de Kruisgezinden. Hij bezoekt Pienemans pastorie - vlakbij hem - met wie hij het eens wordt een predikanten-conferentie te beleggen om onderling over een vereniging te spreken. Maar nóg is het Gods tijd niet.

Praeses synodi

Nadat de actieve oefenaar Kersten zich aan Meliskerke heeft verbonden, groeit van Kruisgezinde zijde de welwillendheid tot verenigen. Dit wordt nog bevorderd door het horen van elkaars predikanten, die over en weer voorgaan in Kruis- en Ledeboeriaanse gemeenten. Intussen is Beversluis' straffe visie op de psalmberijming sterk veranderd. Dat kost *zelfverloochening*. Wonder, Christus' gebod tot

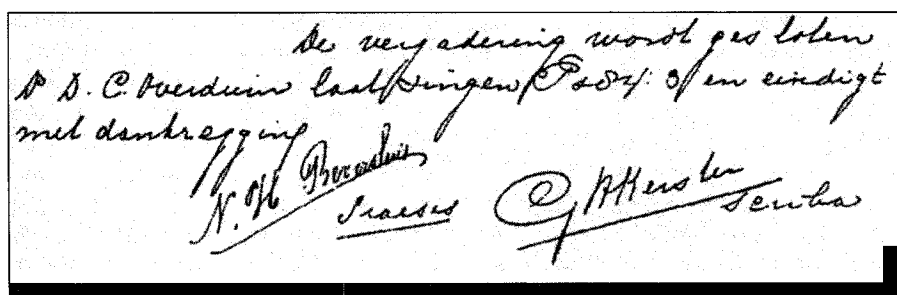
eenheid van Zijn Sion - en daarmee ook het heil van Sion zelf - weegt hem zwaarder dan de traditie van de eigen kerk. In het proces naar de vereniging zoeken de Kruisgezinden dan ook steeds contact met en bemiddeling bij Beversluis, daar deze broeder bekend staat als 'warm voorstander der vereeniging'.

Hoe groot is dan ook de blijdschap voor Beversluis, als de Algemene Vergadering der Ledeboerianen op 5 juni 1907 unaniem besluit tot samensmelting met de Kruisgezinden, van wie ds. A. Janse en zijn broer ouderling A. Janse met ds. Kersten ter vergadering zijn verschenen. Zelfs ds. Boone gaat mee! Met het zingen van Psalm 84 vers 6 sluit Beversluis deze laatste Algemene Vergadering af. Afgesproken wordt nadere "Bepalingen" te formuleren ter stipulatie van de vereniging tussen beide kerken.

Op 25 juli komen daartoe wederzijdse deputaten samen in Rotterdam onder praesidiaat van Beversluis, terwijl Kersten het scribaat voert. En als de verenigde gemeenten op 9 en 10 oktober 1907 voor het eerst samenkomen als 'synode', zien we hetzelfde beeld in het moderamen. Het mag als een bekroning van zijn heilig streven gezien worden, dat Beversluis wordt verkozen tot *praeses-synodi*. Hij leidt deze historische vergadering tactvol, met vaste hand. Tenslotte worden Beversluis en Kersten nog benoemd in de kleine synodale commissie tot plaatselijke bijstand na de vereniging. Inderdaad, 'zij vormen de ziel der vereeniging'. En met deze bemoeienissen Gods gaat de tekst van Beversluis' indrukwekkende synodepreek in vervulling, Rom. 14 vers 19: "Zo dan, laat ons najagen wat tot de vrede en wat tot de stichting onder elkander dient". In die geest - met erkenning aan de Heere - zij het ons gegeven in ootmoed dit 100-jarig jubileum te vieren.

Tholen,

ds. C. de Jongste

1907-2007

Dries Fikse, een eigenzinnig pleitbezorger van de vereniging

Aanvankelijk had ouderling Dries Fikse uit Kampen niet veel op met het samengaan van Ledeboerianen en kruisgezinden. Waren de motieven van de ledeboerianen wel zuiver, zo vroeg hij zich af. Maar de geestelijke herkenning die hij in de omgang met Ledeboerianen mocht ervaren bracht een omkeer. Fikse werd een pleitbezorger van de kerkfusie, al bleef hij eigen standpunten houden.

Binnen de kerkenraad van de Dordts Gereformeerde Gemeente van Kampen was aan het begin van de twintigste eeuw de toenadering tussen kruisgemeenten en geestelijke

nazaten van ds. L.G.C. Ledeboer regelmatig onderwerp van discussie. De broeders, die bijna allen in hun jeugd ds. Elias Fransen hadden gehoord, meenden dat de Ledeboerianen bijbedoelingen hadden. Het predikantentekort in die kring was groot. Zou de samenspreking daarom wel een echt geestelijke bodem hebben, of zou ze voortkomen uit de gedachte dat door het samengaan de lege kansels gemakkelijker konden worden vervuld?

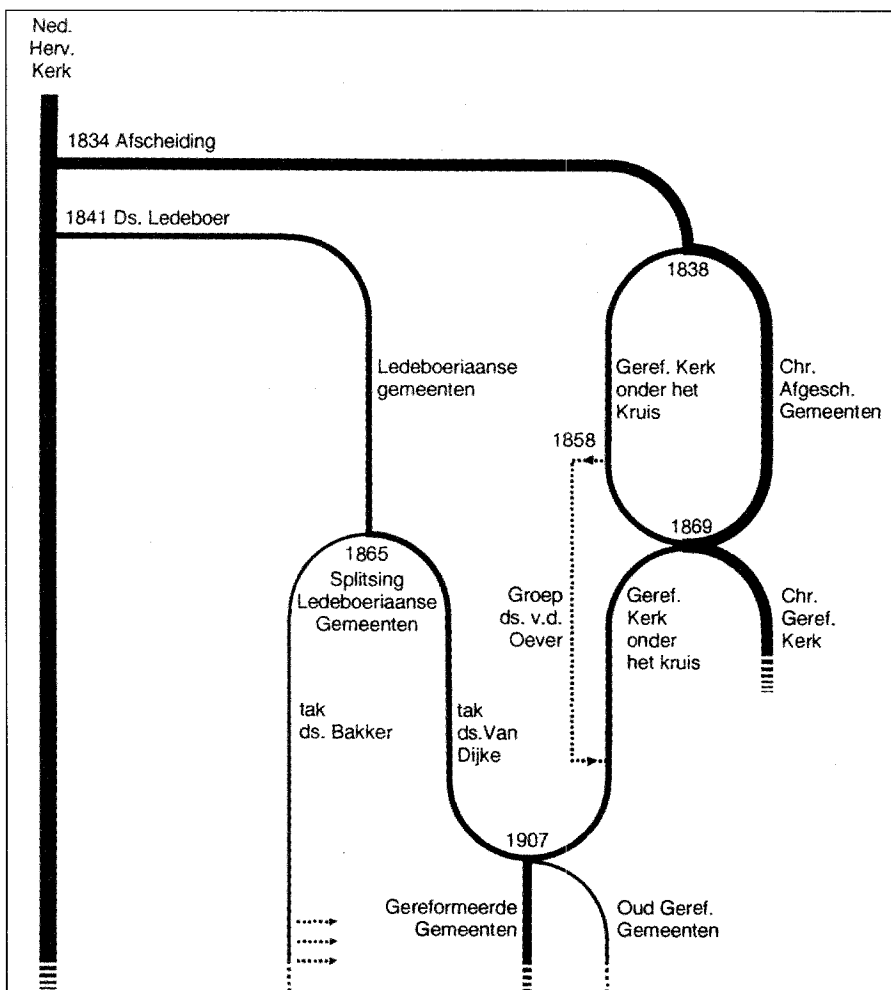
Ouderling Fikse was de eerste tijd een van degenen die snel een duidelijk antwoord wist. De Ledeboerianen wilden samengaan uit

eigenbelang. Door de contacten met kinderen van God in die gemeenten kwam er een omkeer. "De Heere heeft me daar geestelijke vrienden gegeven, waar ik me zeer aan verbonden weet," schreef Fikse aan zijn ambtsbroeder J. de Graaf, medeouderling in Kampen. Daarnaast leerde ds. J.R. van Oordt hem dat belijders van de gereformeerde religie elkaar moesten zoeken.

Dries Fikse was geboren in 1853. Hij kwam al op jonge leeftijd onder het gehoor van ds. Elias Fransen, die van 1871 tot 1886 in de IJsselstad stond. De prediking van deze kruisgezant bleef voor Fikse niet ongezegend. Hij kreeg de dienst des Heeren hartelijk lief. "Over zijn bekering hoorde je broeder Fikse zelden, maar zijn levenswandel was duidelijk," zei ouderling Jan Asje van Dijk later. In 1892 verkozen de leden Fikse tot diaken en vijf jaar later in 1897 tot ouderling. Dat ambt nam hij op zich in een tijd waarin er binnen de gemeente de nodige spanningen waren. Daarbij riep Fikse bij sommigen verzet op, zowel vanwege zijn duidelijke standpunten als vanwege zijn maatschappelijke welstand. Dat leidde er toe dat hij ruim een jaar later in december 1898 niet werd herkozen als ouderling. Toen echter zijn tegenkandidaat zijn verkiezing niet aanvaardde, werd Fikse (vier weken later) weer in het ambt van ouderling gekozen. Eenzelfde situatie herhaalde zich in 1900: op 6 december werd de tegenkandidaat gekozen. Die bedankte en op 25 december stemden de leden weer op Fikse.

Het jaar daarop verkreeg Fikse daarentegen niet de meerderheid, zodat hij zonder ambt was. Door verwikkelingen kwam de gemeente Kampen in 1902 zonder ouderling te zitten. In die vacature werd Fikse opnieuw tot

Dit schema geeft een vereenvoudigd overzicht van het ontstaan van de Gereformeerde Gemeenten. De gemeenten van ds. D. Bakker zijn na 1907 geleidelijk aan voor een groot deel tot de Gereformeerde Gemeenten overgegaan.

opziener gekozen, een last die hij tot zijn sterven op 6 mei 1924 droeg. Bij zijn sterven schreef de kerkenraad in de rouwadvertentie: "Wij verliezen veel in hem." Dat was beslist waar. In de 22 jaar dat Fikse onafgebroken ouderling was, hanteerde hij ook de voorzittershamer – uitgezonderd de periode 1904 tot 1906, toen ds. D.C. Overduin de gemeente van Kampen diende. Fikse was een ouderling met groot gezag, de eerste onder zijns gelijken. Binnen de kerkenraad was in veel zaken zijn standpunt het eind van alle tegenspraak. Zijn bijzondere positie bleek onder meer uit het feit dat hij lange tijd, van 1907 tot 1916, niet periodiek aftrad als ouderling terwijl alle andere ambtsdragers in Kampen dat wel deden. Daarbij kan overigens niet worden ontkend dat de strakke leiding van Fikse de gemeente ten goede is gekomen.

De aanvankelijke aarzeling die Fikse had tegenover de vereniging van Ledeboerianen en kruisgezinden verdampte snel. In 1903 was hij op de Algemene Vergadering van kruisgezinde gemeenten samen met ds. J. Overduin de grote pleitbezorger van een samengaan met de Ledeboerianen tegenover ds. C. Pieneman die (net als voorheen Fikse) vraagtekens had bij de zuiverheid van de overwegingen van de ledeboerianen. "De waarheid verbindt ons," stelde Fikse. Niet voor niets werd hij op de deputatenvergadering van 25 juli 1907 benoemd in een commissie die de vereniging moest gaan bespreken bij gemeenten die bezwaren hadden. Andere leden van deze commissie waren de predikanten N.H. Beversluis en G.H. Kersten en oefenaar H. Kieviet. Deze opdracht bewijst hoezeer Fikse van een tegenstander veranderd was in een voorstander van samengaan.

Toch bleef Fikse ook na de vereniging van 1907 zijn eigenzinnigheid houden. Hij had moeite met het naleven van sommige kerkelijke regels. Met name de afspraken die waren gemaakt omtrent oefenaars zinden hem niet. In het verenigingsbesluit was in artikel 7 afgesproken dat nieuwe oefenaars onderzocht moesten worden door de classis ten overstaan van de deputaten der synode. Daarmee moest een einde komen aan de bestaande praktijk dat een individuele kerkenraad iemand kon laten optreden als oefenaar zonder tussenkomst van andere gemeenten. Fikse had zich daar node bij neerge-

legd. Ondanks die afspraak nodigde hij voorgangers uit, zelfs van buiten het kerkverband. Zo trad J. Bisschop uit Rouveen meer dan eens in Kampen op. Ook het besluit van de generale synode van 1909 dat oefenaars niet als zodanig beroepen mochten worden omdat ze feitelijk proponenten waren die zich voorbereidden op de volle bediening, stuitte bij Fikse op weerstand. Alsof er geen besluit lag, beriep Kampen in 1909 oefenaar J. Fraanje van Goes om in dezelfde hoedanigheid het dienstwerk in de IJsselstad te komen verrichten. Ondanks vermaan van consulent en classis werden ook in latere jaren oefenaars beroepen.

Helemaal bont maakte Kampen het in 1911, toen op voorstel van ouderling Fikse een drietal werd opgesteld: de oefenaars H. van Schothorst en B. van Neerbos met als derde ds. G.H.

Fikse werd geacht om zijn geestelijk onderscheidingsvermogen en om zijn pastorale aanpak.

Kersten, de verklaarde tegenstander van het oefenaarschap. Ds. Kersten bedankte en schreef aan de kerkenraad een brief dat Kampen buiten zijn boekje was gegaan. Dat nam Fikse niet. Hij bracht de terechtwijzing van ds. Kersten ter sprake op de classis van 27 maart 1912. Maar hij kreeg ongelijk.

Tegen die achtergrond is het opvallend dat Fikse in 1912 werd benoemd tot lid van de Commissie van Toezicht, die het opzicht had op de opleiding van de aanstaande dienaars van het Woord. Het tekende het vertrouwen dat Fikse kennelijk had ondanks zijn eigen standpunten. Zelf was hij blijkbaar verlegen met deze benoeming, want op de eerste kerkenraadsvergadering vroeg hij zijn ambtsbroeders wat nu zijn opstelling moest zijn. De medebroeders adviseerden hem voorzichtig te zijn, want de gemeenten waren volgens hen niet gediend met "verstandsdominies".

Fikse had slechts vier jaar zitting in deze commissie. In 1916 trad hij terug. Mogelijk dat hierin meespeel-

de de gang van zaken rond de heer M. Hofman van Beekbergen. Fikse raakte met hem bekend en nodigde hem uit om in januari 1913 in Kampen te komen preken. Dat beviel. De kerkenraad begeerde deze diaken van Beekbergen als oefenaar en verzocht de classis om de heer Hofman te horen. In het voorjaar besloot de classis echter om een jaar met Hofman te wachten. Desondanks liet Fikse zijn "geestelijke broeder" in juni weer voorgaan. Het gevolg was opnieuw een waarschuwing van de classis. Fikse besloot zich er bij neer te leggen. Groot was zijn blijdschap toen de Particuliere Synode van 29 april 1914 Hofman toestemming gaf om in de gemeenten voor te gaan. Voor Fikse was dit een bevestiging van zijn gelijk, dat Hofman een dienaar in Gods Koninkrijk moest worden. Maar dat hij de aanstaande predikant niet als oefenaar mocht beroepen, bleef voor hem onverteerbaar. "De regels van classis en synode zijn te strak," schreef hij aan zijn medebroeder ouderling J. de Graaf.

Ook binnen de gemeente hadden sommigen moeite met het soms eigenzinnige optreden van Fikse. Vooral wanneer hij beslissingen nam of plannen voorstelde met financiële consequenties. Fikse was zakenman en hield niet van langdurig overleggen. Er moest snel gehandeld worden. Dan konden leden die het minder hadden dan hij hem dat kwalijk nemen en stelden ze wel dat hij gemakkelijk kon praten als het om geld ging. Dat had voor hem minder gevolgen dan voor mensen die het minder hadden.

Toch was deze kritiek niet hetgeen de boventoon voerde. Fikse werd geacht om zijn geestelijk onderscheidingsvermogen en om zijn pastorale aanpak. Mensen die het moeilijk hadden of in twijfel verkeerden, zocht hij zeer regelmatig op. Op de catechisaties wist hij jongeren jaloers te maken. "Kinderen, het is hier beneden maar even. Daarboven wacht een eeuwig geluk als je een nieuw hart mag hebben. Vraag daar om," zo spoorde hij de jeugd aan. "Ik heb mogen leren wat het is om een rijke en machtige Koning te hebben."

De redactie

Zijn daân getoond...

Het jaar 1907 is een gedenkwaardig jaar voor onze gemeenten. Toen vond immers de vereniging van een aantal Ledeboeriaanse gemeenten en Gereformeerde Gemeenten onder het Kruis plaats en op 9 en 10 oktober van dat jaar kwam men voor het eerst in Algemene Vergadering bijeen. Nu zijn we 100 jaar verder. Het kleine aantal gemeenten (36) is uitgegroeid tot een kerkverband van 156 gemeenten en het aantal leden en doopleden heeft de 100.000 gepasseerd.

Er is in de achterliggende periode veel gebeurd. Gemeenten werden gesticht, andere vanwege terugloop van leden of tekort aan ambtsdragers met andere gemeenten samengevoegd. Helaas was ook sprake van splitsingen of scheuringen, soms om strikt persoonlijke of zelfs zakelijke motieven. Gebeurtenissen vonden plaats die bij hen die het meemaakten een blijvende indruk en soms diepe sporen hebben achtergelaten. Nee, terugzien geeft ons geen reden tot zelfverheffing, maar veel meer stof tot verootmoediging. De reden dat ons kerkverband 100 jaar bestaat, is alleen vanwege Goddelijke zorg, lankmoedigheid en trouw. Dat was ook de boodschap die de commissie op de laatstgehouden Generale Synode meekreeg toen ze de opdracht kreeg naar aanleiding van het 100 jarig bestaan een herdenkingsboek uit te geven. In die bundel zullen de verschillende facetten van het kerkelijk leven aan de orde worden gesteld.

Het was te voorzien dat naast de officiële herdenkingsbundel ook andere uitgaven het licht zouden zien. Zo verscheen een interessant en heel verzorgd kijk- en leesboek over onze gemeenten. Vanwege de grote hoeveelheid tekst en foto's bestaat de uitgave uit twee delen. Deel 2 verschijnt D.V. in het najaar. Wie deel 1 heeft, ziet ook uit naar deel 2. De schrijver heeft niet gestreefd naar volledigheid. Dat is ook niet mogelijk. Van veel gemeenten zijn al herdenkingsboeken in omloop waarin uitvoerig het wel en wee vermeld staat. In deze

uitgave is volstaan met een kort historisch overzicht van elke gemeente en ook worden ledenaantallen vermeld waaruit groei of neergang te lezen valt. Ook foto's van oude en nieuwe kerkgebouwen of van ambtsdragers die door Gods genade een belangrijke plaats in de gemeenten mochten innemen, zijn opgenomen.

Uit dit alles blijkt veel speurwerk van de auteur. Vele kerkbodes, Saambinders, jaarboekjes en andere publicaties zijn geraadpleegd om dit werk tot stand te brengen. Maar persoonlijk spraken mij vooral die ingekaderde teksten aan, waarin Gods kinderen uit hun brieven geciteerd of aan het woord gelaten worden. Treffend van een ambtsdrager, die bijna 50 jaar met veel stichting in een gemeente mocht dienen, te lezen dat hij op zijn ziekbed de wens te kennen gaf dat op zijn rouwbrief geschreven werd: En de bedelaar stierf. Zo zijn meer voorbeelden te noemen. De schrijver heeft gezocht naar brieven of andere bronnen waarin het leven der genade en de kinderlijke vreze Gods gevonden wordt.

Uit dit boek blijkt dat de Heere Zijn genade heeft willen verheerlijken in het midden van onze gemeenten. Mede om deze reden bevelen we dit

werk aan en willen we met name onze jonge mensen van harte aansporen er kennis van te nemen, omdat hierin niet alleen geschreven wordt over uitwendige groei etc., maar aangetoond wordt hoe in vroeger dagen het werk Gods in harten van zondaren schitterde. Het verwekke die heilige jaloersheid in het hart om zo'n leven met de Heere. Ondanks al het menselijke en zondige dat ook in onze gemeenten gevonden werd en wordt, heeft de Heere de prediking en leesdiensten, het ambtelijk en kerkelijk werk willen gebruiken tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk en verheerlijking van Zijn grote Naam. De daden en de trouw Gods mogen en moeten opgemerkt worden. Dat doet ook al lezend de verzuchting slaken: "O Herder Israëls, God van het voorgeslacht, gedenk aan Uw Verbond, verlaat ons niet en bezoek ons met Uw Heil". Dat hebben we niet verdiend. Er is zoveel persoonlijke, ambtelijke en kerkelijke schuld. Leer en leven staan soms zo haaks op elkaar. Het rechte herdenken doet niet alleen terugzien, maar ook in biddend opzicht omhoog zien. Moge dit goed verzorgde en rijk geïllustreerde kijk- en leesboek daartoe een middel zijn. Ik wens dit boek in veler handen.

N.a.v. J.P. Sinke, Zijn daân getoond en trouw'lijk hen geleid; 100 jaar Gereformeerde Gemeenten. Uitg. Van Velzen BV, Krabbendijke. ISBN 978-90-70697-22-8. 339 blz. €34,50.

Alblasserdam, ds. B. van der Heiden

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Randburg (Zuid Afrika),
ds. F. Mulder te Wageningen;
Te Yerseke,
ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord.

Bedankt:

Voor Arnhem,
ds. J.S. van der Net te Houten;
Voor Kalamazoo (Michigan, VS),
ds. G. Clements te Gouda;

Voor Sheboygan (VS),
ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord;
Voor Tricht-Geldermalsen,
ds. M. Karens te Werkendam.

■ DOVENDIENST TE DORDRECHT

Op D.V. **2 juni** hoopt ds. A.A. Brugge voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Dordrecht, Mauritsweg 286. Deze dienst

begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

■ DIGITAAL REGISTER ACTA GENERALE SYNODEN

Nu het register van de acta gereedgemaakt is, stelt het deputaatschap Algemene Kerkelijke Zaken (sectie Kerkelijke Archieven) het op prijs dat alle deputaten en leden van de secties, predikanten en studenten daarvan kennis nemen. Het betreft een digitaal register van alle acta van de Generale Synoden van de Geref. Gemeenten. Voor de presentatie ervan wordt u allen hartelijk uitgenodigd. De bijeenkomst zal plaatsvinden op D.V. **dinsdag 12 juni om 19.30 uur in het kerkge-**

bouw van de Geref. Gemeente te Zeist. Het is de bedoeling u te laten zien wat dit register precies behelst, wat het nut ervan kan zijn voor ambtsdragers, hoe dit kan worden gebruikt, geraadpleegd enz. Indien u deze bijeenkomst bij wilt wonen, kunt u zich **tot uiterlijk dinsdag 5 juni** opgeven bij dhr. J. Mastenbroek (tel. 0182-52 26 58 / e-mail: mastenbroek@kliksafe.nl. Sectie Kerkelijke Archieven.

■ **MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK** Pag. 482, **HELPEDE HANDEN.** Secretaresse van de afd. Veluwe is nu: mevr. M.J. Folmer, Gerstweg 44, 8075 BZ Elspeet, tel. 0577-49 22 41.

Collecte t.b.v. de inloophuizen te Rotterdam en Den Haag. Aanvang: 19.30 uur.

Zeist

Op D.V. **zaterdag 9 juni** zal er een psalmzangavond worden gehouden in de kerk van de Geref. Gemeente te Zeist, Joubertlaan 5 (hoek Bergweg). Er zullen psalmen gezongen worden over de schepping, waarvan bij sommige een bovenstem gezongen zal worden. De algehele leiding is in handen van ouderling M.K. Treur, die tevens de te zingen psalmen hoopt toe te lichten. Aanvang: 19.30 uur.

■ ACTIEMARKT TE ALBLASSERDAM

Op D.V. **zaterdag 9 juni** wordt er een actiemarkt gehouden t.b.v. het verbouwde kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Alblasserdam. Deze markt bestaat uit ruim 100 kramen. Ook is er een rommelmarkt. Locatie: Edisonweg 9 te Alblasserdam. Duur: van 9.00-15.30 uur. Voor meer informatie: www.actiemarktalblasserdam.nl of bel: 078-691 52 70.

■ OUDERINITIATIEF VOOR WOONVORM IN BRUINISSE

Wij zijn de mogelijkheden aan het onderzoeken om in Bruinisse een woonvorm voor mensen met een verstandelijke of meervoudige handicap te realiseren.

Vorm: een kleinschalig initiatief voor 6 tot 8 bewoners. Voorzover wij kunnen voorzien, is er plaats voor 4 rolstoelafhankelijke bewoners en 2 tot 4 bewoners die min of meer zelfstandig kunnen lopen. Het initiatief kan mogelijk gerealiseerd worden in onze zeer royale, vrijstaande woning met beschutte tuin, gelegen aan de rand van Bruinisse tegenover een park.

Doel: het bieden van de noodzakelijke zorg en begeleiding aan de individuele bewoners in een omgeving die overeenkomt met de thuissituatie, op basis van de levensbeschouwelijke identiteit die grond is op Gods Woord (Statenvertaling) en de Drie Formulieren van Enigheid.

Stand van zaken: Naast onze eigen zoon zijn er nu twee andere kandidaat-bewoners. Er kunnen dus nog zeker drie mensen bij. Om te komen tot daadwerkelijke realisering zijn diverse deskundigen beschikbaar die hun kennis en ervaring beschikbaar willen stellen.

Belangstelling? Neem gerust contact met ons op of maak een afspraak voor een nadere kennismaking en gesprek.

Fam. G. Mol, Deltastraat 19, 4311 GL Bruinisse, tel. 0111-481347 of 06-20860352.

■ KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

De heer T. Rasser heeft een koninklijke onderscheiding ontvangen en is benoemd

BERICHTEN

■ JUBILEUM ZONDAGSSCHOOL GORINCHEM

Op D.V. **zaterdag 2 juni** herdenkt de zondagsschool te Gorinchem haar 60-jarig bestaan. Ds. A. Schot en mw. Colenbrander-Geluk hopen een bijdrage hieraan te verlenen. Locatie: kerk Geref. Gemeente te Gorinchem, Paardenwater 23. Aanvang: 14.30 uur. Collecte t.b.v. evangelisatiepost te Tilburg.

■ +16 DISTRICTSAVOND IN TERWOLDE-DE VECHT

Op D.V. **zaterdag 9 juni** organiseert het district Oost +16 een workshopavond over "De belijdenisgeschriften". Workshopleiders zijn: ds. A. Schot, dhr. M.J. den Haan en dhr. A.C. Duifhuizen. Locatie: kerk Geref. Gemeente te Terwolde-de Vecht, Avervoordseweg 32. Aanvang: 19.30 uur.

■ ZANGAVONDEN

Gouda

De jeugdbond organiseert op D.V. **zaterdag 2 juni** een zangavond in de St Janskerk te Gouda. Opening: dhr. L.A. Kroon. Appelwoord: ds. G.J. van Aalst. Slotwoord: ds. B. van der Heiden. M.m.v. Groot Samengesteld Jongerenkoor o.l.v. Evert van Dijkhuizen, orgel: Pieter Heykoop, viool en panfluit: Duo Friends. Muzikaal ensemble Con Moto o.l.v. Huib Kranendonk. Aanvang: 19.30 uur. Op deze avond wordt tevens stilgestaan bij het vertrek van dhr. J.H. Mauritz als directeur van de jeugdbond.

's-Gravenzande

De ring West-Nederland van de bond van

zangverenigingen van de Geref. Gemeenten organiseert op D.V. **vrijdag 1 juni** een koor- en samenzangavond in de Westerkerk van de Geref. Gemeente te 's-Gravenzande, Obrechtlaan 21. Hieraan werken mee: het "Seba"-meisjeskoor en het "Seba" gemengd koor uit Krimpen a/d IJssel, het mannenkoor "Datheen" uit Leiderdorp en het gemengd koor "Soli Deo Gloria" uit 's-Gravenzande. Opening en sluiting door ouderling M.J. van der Meer. Collecte t.b.v. de inloophuizen te Rotterdam en Den Haag. Aanvang: 19.45 uur.

Hardinxveld-Giessendam.

Op D.V. **zaterdag 9 juni** wordt er in de kerk van de Geref. Gemeente te Hardinxveld-Giessendam, Buitendams 118, een psalmzangavond met bovenstem gehouden. Medewerkenden hieraan zijn: de bovenstemgroep te Hardinxveld-Giessendam en de bovenstemvereniging te Ouderkerk a/d IJssel. Algehele leiding: evangelist H.J. van den Boogaart. Collecte t.b.v. het inloophuis te Tilburg. Aanvang: 19.30 uur.

Nieuw Beijerland

Op D.V. **zaterdag 2 juni** zal er in de kerk van de Geref. Gemeente te Nieuw Beijerland een koor- en samenzangavond worden gehouden, die georganiseerd wordt door de ring West-Nederland van de bond van zangverenigingen van de Geref. Gemeenten. Medewerkenden hieraan zijn: het jongerenkoor "Da Capo" uit Gouda, het mannenkoor "David" uit Lisse en de gemengde koren "Soli Deo Gloria" uit Dirksland en "Comt nu met Sangh" uit Nieuw Beijerland. Opening door ds. A. Vermeij.

tot ridder in de orde van Oranje-Nassau. Hij ontving deze onderscheiding vanwege langdurige bestuursfuncties in de ouderenzorg (26 jaar in het bestuur van Rijn en Vliet en De Robijn) en gehandicaptenzorg (ouderraad van Philadelphia). Daarnaast bekleedde hij meer dan 20 jaar een functie in het bestuur van vier hofjes in Leiden. In zijn arbeidzaam leven was hij bouwinspecteur van de gemeente Leiden; 20 jaar

inspecteur van de afdeling bouwkunde, waarvan gedurende 10 jaar hoofd.

Namens kerkenraad en gemeente willen we hem hartelijk feliciteren met deze koninklijke onderscheiding en wij spreken de hoop uit dat de Heere er de eer van zal ontvangen. Hij is het immers Die de krachten en de wijsheid verleent.

G. Schipaanboord, scriba
Geref. Gemeente Leiderdorp.

Silfhout; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. De Leeuw; Rotterdam-Zuidwijk 16.30 uur ds. Kattenberg; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer; Scheveningen 10.00 uur ds. Paul en 15.15 uur ds. A.B. van der Heiden; Sint Annaland 14.00 uur ds. De Heer; Sint Philipsland 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. De Jongste; Soest 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. Visscher; Spijkenisse 18.30 uur ds. Kattenberg; Sprang-Capelle 9.30 en 15.00 uur ds. Mondria; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur stud. Joosse; Tholen 10.00, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur (H.D.) ds. Van Ekeveld; Uddel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Bakker; Utrecht 19.00 uur ds. Van Belzen; Veen 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Van Belzen; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. Mijnders; Vlissingen 9.30 uur ds. Vreugdenhil en 16.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. Baan; Westzaan 19.00 uur ds. Neele; Wierden 15.00 uur stud. Labee; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 9.30 en 18.00 uur stud. De Waard; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Verweij en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Zoetermeer 19.00 uur ds. Driessen; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Veenendaal.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 3 JUNI 2007

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. Tuinier en 14.30 uur leesdienst; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 10.00 en 18.30 uur stud. Labee; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. Kleppe; Barendrecht (Ploegwei 1) 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Boogaard; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 10.00 en 19.00 uur ds. C. Harinck; Bodegraven 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. Golverdingen; Breda 14.30 uur ds. M. Karens; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur leesdienst; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Delft 19.15 uur ds. Van der Net; Deventer 15.00 uur ds. De Wit; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Doetinchem 9.30 uur ds. J. Karels; Dordrecht 10.00 (H.D.) en 17.00 uur ds. Meeuse; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.15 uur ds. F. Mulder (H.D.); Elspeet 18.30 uur stud. Joosse; Emmeloord 18.30 uur ds. Tanis; Enschede 16.00 uur ds. J. Karels; Enter 15.00 uur ds. Schreuder; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hakvoort; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Meeuse en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 14.30 uur ds. Meeuse; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; Goudswaard 10.00 en 15.00 uur ds. Melis; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur ds. Tuinier; Haamstede 16.30 uur ds. Vreugdenhil; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hellevoetsluis 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. Terlouw; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Clements; Herkingen 14.30 uur ds. Van Manen; Hilversum 10.00 en 17.00 uur ds. Mouw; Hoofddorp 10.00 en 16.00 uur ds. Van Krimpen; Hoogvliet 15.30

uur ds. Terlouw; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Kapelle-Biezeling 9.30 en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 14.00 uur ds. Verweij; Krabbendijke 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruiningen 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. Hoogerland; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. L. Blok; Leiderdorp 16.30 uur ds. Paul; Lelystad 9.30 uur ds. Kattenberg en 16.00 uur leesdienst; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. Moens en 14.30 uur leesdienst; Middelburg-Centrum 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Van Manen; Mijdrecht 19.00 uur ds. Visscher; Moerkapelle 9.30 uur (doventolk) ds. Moerkerken; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Verweij; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dijk; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nieuwe Tonge 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Nijkerk 18.30 uur ds. Schot; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. Schot; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. De Jongste; Oostburg 15.00 uur ds. Van Gelder; Oostkapelle 15.00 uur ds. Moens; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Poortugaal 19.00 uur ds. P. Mulder; Puttershoek 15.00 uur ds. Verschuure; Rhenen 10.00 en 17.30 uur ds. Van Boven; Ridderkerk 18.30 uur ds. Verschuure; Ridderkerk-Slikkerveer 15.00 uur ds. W.J. Karels; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 15.30 uur ds. W. Harinck; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. Verschuure en 19.00 uur ds.

■ DINSDAG 5 JUNI 2007

Aalst 19.30 uur ds. Verschuure; Andijk 19.30 uur ds. Van Dieren; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. Bakker (voor de Zending); Naaldwijk 19.45 uur ds. Mondria; Opperdoes 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Poederooyen 19.30 uur ds. Hakvoort; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 19.30 uur ds. Mouw (GBS); Zwolle 19.30 uur ds. B. van der Heiden.

■ WOENSDAG 6 JUNI 2007

Amsterdam-Noord 19.30 uur ds. Kleppe; Beekbergen 19.30 uur stud. Heijkamp; Berkenwoude 19.30 uur ds. F. Mulder; Elspeet 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden (voor de Zending); 's-Gravenpolder 19.30 uur ds. Silfhout; Herkingen 19.30 uur ds. De Jongste; Hilversum 19.45 uur ds. Bakker; Hoogeveen 19.30 uur ds. Tanis; Hoogvliet 19.45 uur ds. Verweij; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. Van Manen; Kortgene 19.30 uur ds. Van der Net; Leerdam 19.30 uur ds. Gunst; Leiderdorp 19.30 uur ds. Melis; Melissant 19.30 uur stud. De Waard; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. Terlouw; Nijkerk 19.30 uur stud. Joosse; Poortugaal 19.30 uur ds. Van Gelder; Ridderkerk 15.00 uur (bev. ds. G.M. de Leeuw) ds. Van Krimpen en 19.30 uur (intrede) ds. De Leeuw; Rotterdam-

Alexanderpolder 19.30 uur ds. Hogchem; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Schot; Scherpenisse 19.30 uur ds. M. Karens; Sint Annaland 19.30 uur stud. Labeer; Spijkenisse 19.45 uur ds. Paul; Terwolde-De Vecht 19.30 uur ds. Pater; Vlaardingse 19.30 uur ds. Visscher; Zaandam 19.30 uur ds. Driessen.

■ DONDERDAG 7 JUNI 2007

Apeldoorn 19.30 uur ds. Melis; Borssele 14.30 uur (huw. bev.) ds. Van Dijk; Brakel 19.30 uur ds. Brugge; Goudswaard 19.30 uur ds. Schipper; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. Moens; Hendrik-Ido-Ambacht 19.45 uur ds. Hogchem; Houten 19.30 uur ds. Van der Net; Kamperland 19.30 uur ds. De Heer; Kapelle-Biezelingse 19.45 uur (bijbellezing) ds. Baan; Kootwijkerbroek 14.15 uur (huw. bev.) ds. Beens; Nieuwe Tonge 19.30 uur ds. Clements; Oosterland 19.30 uur ds. P. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. Hakvoort; Stad a/h Haringvliet 19.30 uur ds. Silfhout; Stolwijk 19.30 uur ds. Mondria.

■ VRIJDAG 8 JUNI 2007

Beekbergen 14.30 uur (huw. bev.) ds. J. Karens; Middelburg-Centrum 14.30 uur (huw. bev.) ds. De Heer; Veenendaal 14.00 uur (huw. bev.) ds. Baan.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur. U bent hartelijk welkom in de inloop/bijbelshop 't Wuiver, Stationsweg 96a, Alkmaar (t.o. NS- en busstation). Openings-tijden: dinsdag t/m vrijdag van 10.00-16.00 uur, zaterdag van 13.00-17.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur. Steun het evangelisatiewerk door uw gift en belangstelling. Breng eens een bezoek aan onze evangelisatiepost. Hartelijk wel-

kom! Openings-tijden: dinsdag tot en met zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-1 te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Op vakantie in Friesland?

Welkom in onze inloop, die geopend is op vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; kerkgebouw "De Bron", Oude Bareellei 64; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

U bent ook hartelijk welkom in het inloop-huis, geopend op dinsdag van 10.00-15.00 uur, donderdag van 15.00-21.00 uur en zaterdag van 11.00-15.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; in verband met de verbouwing zijn de samenkomsten in het Prot. Chr. Zorgcentrum "Zonnehof", Prof. Gimbrérelaan 30 in Tilburg. Samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur.

ADVERTENTIES

Komt kinderen

Thuis en op school horen kinderen de bijbelse geschiedenissen. Vaak kunnen ze de verhalen wel navertellen, maar hebben ze er moeite mee om de bijbelse begrippen te verwoorden. Woorden als heilig, rechtvaardig, genade en wedergeboorte zijn voor hen moeilijk te omschrijven. In de Bijbel en in de preek komen deze woorden echter veel voor.

In de vierdelige serie *Komt kinderen* worden bijbelse begrippen (de geloofsleer) op een eenvoudige manier, aan de hand van een bijbelgedeelte, aan kinderen uitgelegd. Door gespreksvragen worden kinderen aangemoedigd om het behandelde begrip zelf te verwoorden.

In de vier delen komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde: Deel 1 - *Leert van Mij* - legt de geloofsleer uit. Deel 2 - *Bid tot Mij* - gaat over het gebed. Deel 3 - *Hoort naar Mij* - vertelt over de wet van God. In het laatste deel - *Komt tot Mij* - wordt uitgelegd wat er in de kerk gebeurt.

Uit de recensie Saambinder:

De serie 'Komt kinderen' biedt uitstekend materiaal voor de godsdienstige opvoeding in het gezin. Het gebruikt leidt tot allerlei gesprekjes met de kinderen aan tafel over de dienst des Heeren. Dat is van het grootste belang. Het scheidt een sterke band van vrouwen tussen ouders en kinderen, en draagt - onder Gods zegen - bij aan de vorming van jonge mensen met een bijbelse levensovertuiging. Die korte gesprekjes na het eten over Gods Woord vormen de gouden momenten in de opvoeding. Ze bieden ook een goede voorbereiding op het gesprek over de preek op een geschikt moment na de zondagse eredienst. Voor grootouders liggen hier ook mogelijkheden! Geef de boekjes aan uw kinderen en kleinkinderen cadeau. De inhoud is het zeker waard.

Uitvoering: gebonden, geheel in kleur
72 pagina's per deel
Prijs: € 12,75 per deel

de Banier
uitgeverij

verrijgbaar bij uw boekhandel - (030) 230 35 00

Vos

Wij verzorgen begrafenissen in alle plaatsen op de Veluwe en in Rijssen en aangrenzende gebieden.

Geen crematies.

Ongeacht bij welke begrafenisereniging of begrafenisfonds men is aangesloten.

Begrafenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
tel. (0577) 401689, fax (0577) 401027

BEGRAFNISVERZORGING VOS - VERTROUWD VERZORGD

't Boekenhoekje
Het adres voor verantwoorde lectuur

Leesboeken Kinderboeken Bijbels (Statenvertaling) Psalmboeken Theologische werken Verklaringen van Bijbel, Catechismus e.a. Levensbeschrijvingen	Diverse (wens-) kaarten Cadeau-artikelen CD's Muziekcassettes Bladmuziek
---	--

Kom gerust eens snuffelen in onze gezellige winkel

Openings-tijden:
Dinsdag t/m Vrijdag van 9.00u tot 16.00u
Zaterdag van 9.00u tot 13.00u

Goudenregenstraat 24
2906 CM Capelle a/d IJssel
tel. (010) 442 22 12
privé (010) 451 28 82

Kloof

"Het benaderen van onkerkelijke mensen is moeilijk. Onze taal, onze kleding, zelfs onze houding kan een kloof veroorzaken waardoor we mensen van ons vervreemden."

Een citaat van ds. W. Visscher uit een recent artikel.

De vakantieperiode staat weer voor de deur. Veel mensen trekken erop uit. Wie de bergen in gaat, kan voor een kloof staan die een scheiding maakt tussen twee plaatsen. Kloven zijn er ook in Nederland. Misschien wel in uw straat. Hoever staat u eigenlijk af van de naaste in uw thuis- of werkomgeving? Probeert u die kloof te overbruggen? Of laat u hem voor wat het is?

Kloven elders bezichtigen kost veel geld. Heeft u echter iets over voor de kloof tussen u en onze naaste? Het deputaatschap zorgt voor allerlei evangelisatiemateriaal en zes evangelisten mogen nog hun werk doen. Dat kost ook heel veel geld. Wilt u iets bijdragen?

SPECIALE VAKANTIE-ACTIE 2007

DEPUTAATSCHAP EVANGELISATIE Geref. GEMEENTEN

Ja, ik kan deze weken wel wat extra's missen om het evangelisatiewerk te steunen. Ik machtig het deputaatschap voor de evangelisatie om eenmalig een extra bedrag af te schrijven, namelijk (s.v.p. aankruisen):

- 10 euro
- 15 euro
- 25 euro
- 50 euro
- 100 euro
- ..... euro

Wilt u het direct overmaken? Dat kan.
Bank 3624.26.457
of giro 628912 o.v.v.
Vakantiegift 2007.

Ik ga akkoord met de voorwaarde dat het aangekruiste bedrag eenmalig van mijn rekening wordt afgeschreven. Ik behoud het recht om het afgeschreven bedrag binnen 30 dagen terug te vorderen via de bank.

Naam: dhr./mevr. ....

Adres: .....

Postcode: ..... Plaats: .....

Bank-/Girorekening: .....

Handtekening: .....

Bon uitknippen en in envelop naar:
Dep. Evangelisatie, Antwoordsnummer 2499, 3440 WB WOERDEN.
(Postzegel hoeft niet). Hartelijk dank!

BEGRAFFENISVERZORGING KINA
010 - 458 31 12

Rotterdam, Drechtstreek, Kranspolderwaard, Gouda
D.W. Schipper 010-4506626 F Kooijman 0182-583932
Capelle aan den IJssel Gouda

Te huur woonruimte voor vakantie,
voor **2 pers.**, omg. **Rhenen**
(Grebbeberg) Tel. 0317-612163
of 06-12905568

Begravenisonderneming STAM

Planetenlaan 26, 2957 SN Nw. Lekkerland
Tel. 0184 - 685240. - Geen crematies -

1e druk uitverkocht. Herdruk nu leverbaar!

Zijn daân getoond en trouw'lijk hen geleid

100 jaar Gereformeerde Gemeenten, 1907-2007

Auteur: J.P. Sinke

Een uniek lees- en kijkboek over de Gereformeerde Gemeenten met onder meer:

- historische overzichten van alle gemeenten en evangelisatieposten in de classes Goes, Middelburg, Tholen, Dordrecht, Ridderkerk en Rotterdam;
- vele opmerkelijke voorvallen uit het leven van ambtsdragers of anderszins bekende gemeenteleden;
- overzichten van ledentallen;
- knipsels uit kerkelijke bladen;
- 540 foto's, waarvan een deel nooit eerder gepubliceerd;
- een voorwoord van ds. A. Verschuure.

Het boek is in groot formaat en deel 1 telt 340 pagina's. Prijs: € 34,50.

Deel 2, waarin de overige gemeenten en evangelisatieposten worden beschreven, verschijnt D.V. in september 2007.

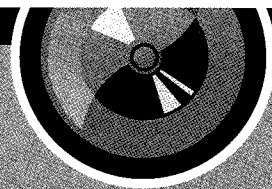
Reserveer nu een exemplaar! Ook leverbaar via de boekhandel.

DRUKKERIJ & BOEKHANDEL
VAN VELZEN B.V.

Dorpsstraat 83, Krabbendijke, T 0113 - 50 61 73 F 0113 - 50 31 72 E ljmeeuwsen@velzenbv.nl

DENK MEE OVER EEN VERANTWOORDE MEDIAOPVOEDING VAN ONZE KINDEREN

ENKELE HOOFDPUNTEN UIT HET PROGRAMMA:

- Presentatie nieuwe brochure 'DVD in het gezin'.
- Diverse sprekers, o.a. dr. J. Stolk over 'DVD in het gezin'.
- Groepsdiscussie: 'kritisch kijken of beter niet kijken?'
- Afsluitende maaltijd.

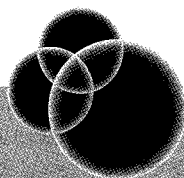
MEER WETEN? VOOR MEER
INFORMATIE EN AANMELDEN:
WWW.MEDIAWIJZER.NL

Is het geloofwaardig de televisie buiten de deur te houden en wel toe te staan dat onze kinderen dvd's kijken op de pc? Hoe legt u uit dat de ene dvd de andere niet is? Kunt u volstaan met een eenduidige afwijzing of vraagt het gebruik van dvd's een subtielere benadering?

Denk mee over een verantwoorde mediaopvoeding tijdens de conferentie

'DVD in het gezin' Mediaopvoeding in een multimediale tijd.

Vrijdag 15 juni 2007, 13.30 - 19.00 uur, auditorium Erdee Media Groep, Apeldoorn.

- Voor opvoeders in kerk en onderwijs die zich professioneel of ambtshalve bezighouden met de (media-)opvoeding van kinderen en jongeren.

- Inschrijfgeld € 30,- p.p. (incl. syllabus, brochure en maaltijd).

< MEDIAWIJZER >

De conferentie 'DVD in het gezin' is een initiatief van Mediawijzer, platform voor genormeerd mediagebruik.

ELSPEET: Vrijstaande luxe stenen bungalows op ruime kavels voor 6-8 personen. Indeling: hal, 3 slaapkamers, badkamer, grote woonkamer met open keuken, terras en berging. Weken 18, 31-34 niet bb. Info: www.lochtenveld.nl of 0577-461043/06-53651000

Te huur in **Sauerland**, Wemlighausen in de buurt van Winterberg, onze ruime vakantie woning voor ca 8 pers. Woning met groot balkon en vrij uitzicht over berglandschap. Nog vrij van 23-06 tot 14-07. Tel: 0548-518674.

BOEDER COMFORT KLEDING
Ambtskleding

Kostuums: 2- en 3-delig zwart - grijs - e.a.
Preekjassen- Jacquets - Pantalons
Streepjassen - Overhemden
Stropdassen - Sokken - Overjassen
Hoeden - Schoenen

Glashorst 123a Scherpenzeel (Bezoek graag op afspraak)
Telefoon: 06-53215334 / 033-2778068 / 2589830
SERVICE AAN HUIS MOGELIJK!

Begrafenis Verzorging Tollenaar
Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

NatuursteenHuis
vakmensen vertalen uw wensen

- **Marmer, graniet en hardsteen** (voor binnen & buiten)
- **Grafmonumenten**
- **Vakkundig advies**

Goes tel (0113) 216555
Middelburg tel (0118) 612579
v.v. Zandee & De Krijper voor leveringen buiten Zeeland

Regel het pc- en internetgebruik van uw kinderen. Met Kliktime. Eerst 14 dagen vrijblijvend proberen? Download het programma!

www.kliktime.nl

Een product van **kliksafe**

KLASSE MAAKT ONDERSCHIED

Stolk Orgels
is hoofddealer van:
**Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn**

**Stolk
orgels**
tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingsstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

Zie, Hij komt

Ten behoeve van de
aanstaande nieuwbouw van het kerkgebouw van de Ger. Gemeente te Terwolde - De Vecht is een prekenboek verschenen met 12 preken.

Drie preken van **ds. E. Fransen**, die in Twello als oefenaar is begonnen, en drie van iedere predikant die deze gemeente heeft gediend: **ds. H. Ligtenberg**, **ds. Th. van Stuijvenberg** en **ds. D.W. Tuinier**.

Tevens zijn korte levensschetsen opgenomen.

In deze prekenbundel 'Zie, Hij komt' gaat het over de komst én wederkomst van Christus. Het boek spreekt van verwachting én vervulling zoals Gods kinderen dit steeds weer beleven en bevat preken voor het kerkelijk jaar: Advent, Kerst, na Kerst, Lijdenstijd, Goede Vrijdag, Pasen, Hemelvaart, zondag na Hemelvaart, Pinksteren (2x), Wederkomst en de heerlijkheid van het nieuwe Jeruzalem.

Geb. 240 blz.

17.90

U kunt dit boek bestellen bij:

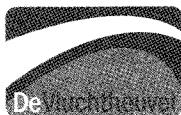
Mevr. G.J. Baaijens - van Beck

Tel.: 0578 570765 (tot 22.00 uur)

b.g.g.: Tel.: 0578 661226

prekenboekterwolde@klijksafe.nl

K0720 DS

Stichting hulpverlening
uitgaande van de
Gereformeerde Gemeenten

*"Ik blijf maar zo somber en zie bijna
overall tegenop. Ik zou hier graag
eens met iemand over willen praten."*

De Vluchtheuvel biedt hulp bij
psychische noden, verliesverwerking,
huwelijks- en gezinsproblemen.
Spreekuur iedere werkdag van 10.00
uur tot 12.00 uur: 0348 - 489999.
Voor hulpvragen van en over jongeren
tot en met 17 jaar dagelijks via
SGJ Toegang: 033 - 4753300.

Te huur: 2 prachtig gelegen,
nieuwe app. in Saalbach-
Hinterglemm in de bergen
v. **Oostenrijk**, 2-9 pers., met leuke
speelplaats voor kind., tevens
t.h. mooi **chalet**, 2-8 pers., info.
tel. 0180-318720 of 06-53114531.

Ben jij die jongen die op zoek is
naar een **kamer in Rotterdam?**
Ons studentenhuis zoekt per
september nieuwe bewoners.
Huurprijs, onder €200.
Mail gerust:
studentenhuis@solcon.nl

Andante is dealer van JOHANNUS - CONTENT--DOMUS

ma gesloten
di - vr 09.00 - 12.00 / 13.30 - 17.30
vr avond 18.30 - 21.00
za 09.30 - 12.00 / 13.30 - 17.00

name collectie bladmuziek (ook klavier) en CD's

**ORGELCENTRUM
NDANTE**

A. van Ostadelaan 35
3904 TJ VEENENDAAL

Tel: 0318 - 50 50 63

Fax: 0318 - 50 58 51

info@andanteorgels.nl
www.andanteorgels.nl

DE SPECIALIST IN HUISKAMERS- EN KERKORGELS

JAARLIJKSE ROMMELMARKT OOSTKAPELLE

De zendingscommissie van de
Gereformeerde Gemeente te
Oostkapelle en de afdeling
Walcheren van de stichting Woord
& Daad organiseren weer hun jaar-
lijkse rommelmarkt op het kerk-
plein van de Saronkerk aan de
Noordweg te Oostkapelle.

**D.V. 9 juni
van 9 uur tot 15.30 uur**

De opbrengst komt ten goede van
3 projecten in Albanië.
Vrouwenwerk in Delvinë
Gereformeerde lectuur
Zomerkampen voor jongeren

Te Koop in **NIEUW-BEIJERLAND**
Ruime eengezinswoning:
6 slaapkamers, bijkeuken en
garage. Dichtbij kinderboerderij
en speeltuin.
Vraagprijs €219.000,- k.k.
Voor informatie tel: 0186-693113

Te huur **ruime vakantiewoning**
in **Zuid-Alberta**, Canada,
omgeving van Lethbridge.
Prachtig gelegen, uitzicht op rivier,
prairie en Rocky Mountains,
dichtbij dorp en kerken.
Voor inlichtingen 00-1403-553-4023.
Hollands sprekend.

Te koop aangeboden vrijstaande
woning aan de rand van
Dodewaard, vlakbij de snelweg
A15 en op 3 km afstand van kerk
Ger-Gem (in ned) en scholen.
Kavelgrootte 820 m2. Indeling
woonkamer 60 m2 en een aparte
eetkamer 22 m2, 4 tot 6 slaapkamers,
badkamer, keuken en
bijkeuken. Bouwjaar 2000 en
keurig onderhouden. Voor meer
informatie: tel 06 525 32 305

RST Zorgverleners

KRAAMZORG

THUISZORG

RST Zorgverleners.
800 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg,
wijkzorg, gespecialiseerde
verzorging, verpleging,
(huishoudelijke) verzorging:
0342 - 42 23 24.
Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer op: 0342 - 40 54 65 of
info@rstzorg.nl.

Identiteit
Kwaliteit!

Tel. (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzelaan 27 a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

begrafenisverzorging T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen,
Rotterdam, Gouda, den Haag
en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een
door u gewenst uitvaartcentrum
of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13

3131 ES Vlaardingen

Tel. 010 - 4600509

De volgende preek CD's bieden wij u, ten bate van de Zending, te koop aan:

Ds P. Blok	Joh. 6:38-39
Ds. C.A. van Dieren	Hebr. 5:4
Ds. J.J. van Ekeveld	2 Kor. 5:10
Ds. E. Hakvoort	Hand. 10:29b
Ds. J. den Hoed	Joh. 21:4-5
Ds. M. Karens	1 Kon. 10:3
Ds. W.C. Lamain	Job 5:26
Ds. A. Moerkerken	Matth. 13:1
Ds. J. Mijnders	Openb. 7:17
Ds. Chr. v.d. Poel	Prediker 7:13
Ds. A. Schot	2 Kor. 5:19-21
Ds. A.H. Verhoef	Openb. 19:9
Ds. J.W. Verweij	Markus 5:30-34

Prijs per 2 € 16,-, per 4 € 25,-, per 6 € 33,-, per 8 € 42,- 9 en meer à € 4.95.
Vanaf 6 stuks geen verzendkosten.

Overzicht van 150 CD's op aanvraag.

Het Zendingswinkeltje
P/a T.J. de Heer
Tentweg 91, 2821 AC Stolwijk
Tel: 0182-341831
Email: zgg@kliksafe.nl

T.h. stacaravan op
De Lingehoeve, Spijk. Gezellige, kindvriendelijke minicamping.
Zie www.lingehoevespijk.nl.
€175,- p.w. In voor- naseizoen korting. 0183-628864

Stichting China
Veenendaal

Kinderellende in China

"Wij hebben geen huis.
Ik leef op een vuilnisbelt!
Krijg ik eten
en een Kinderbijbel?"

giro 320666

Info/secretariaat:
Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal
e-mail info@stichtingchina.nl
Giro 320666 t.n.v. Stichting China
www.stichtingchina.nl
tel. 0518-510320

DE VALK/LUNTEREN mooie omgeving van bos, heide, zandverstuiving. Goed vez. gez. inger. **vac. won.** Tel. 0318-461624 (nog vrij wk. 28/29/34) Vanaf 1 sept. evt. tijdelijk.

Te huur v.a. heden woonruimte voor **1 pers. omg. Rhenen.**
Tel. 0317-612163 of 06-12905568

Drempelvrije vakantie?

Jachthuis - Texel

2 luxe drempelvrije vakantiehuizen onder 1 kap, 7 en 8 persoons. Per woning: 2 hoog/laag bedden, douche-brancard en tillift. Tevens voorzien van vaatwasser, magnetron, wasmachine en wasdroger. Incl. schoonmaakkosten, € 275,- tot € 695,- p.w.

Meer informatie / reserveren:
www.denoorderhoeve.nl

De Noorderhoeve gehandicapten accommodaties
Harkebuurt 5-15 Oosterend - Texel - 0222 31 89 06

Nog geen vakantie geboekt? U bent van harte welkom op Natuur- en Landschapscamping "DE VERBORGEN HOEK"! Er zijn ook nog **caravans** te huur vóór 21/07 en vanaf 17/8. + **2 vak.-woningen** vrij vanaf 01/09. Wegens annulering is er ook **1 huisje** vrij van 23/06-30/06. Fam. Wierda-Tuinier, Harich (dichtbij Oudemirdum). Tel. 0514-602065. www.deverborgenhoek.nl

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (020) 435 44 35

Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:

Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken voor jong en oud, Voordeelboeken, Tweedehands, CD's en bladmuziek.

OPVOEDEN
is mensenwerk

Heeft u problemen bij het opvoeden van uw kind of is de relatie tussen u en uw kind verstoord? Neem dan contact op met SGJ Toegang.

033 - 475 33 00 www.sgj.nl

Christelijke Jeugdzorg

SGJ Toegang werkt samen met De Vluchtheuvel.

Professionele hulp voor christenen

ZEELAND: Gezellige minicamping tussen Oosterland en Bruinisse. Nabij Grevelingenmeer. WWW.DEWELBLOK.NL Tel. 0111-482523. Hoogseizoen nog plaatsen vrij. In juni korting.

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

Buurtaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

Wij verzorgen begrafenissen in Veenendaal, Ede, Bennekom, Wageningen, Rhenen e.o.

ZEELAND-Schouwen 6 pers. bung. Veel fiets-, wandelmogelijkheden Dichtbij zee en meer Juni nu €195,- per week Vrij t/m week 27 en vanaf week 34 www.karensrecreatie.nl of bel 0488-442031

Te koop aangeboden: **Stenen recreatiebungalow** op ± 200 m² in de provincie Flevoland, een provincie met ruimte en prachtige natuur, het park is het gehele jaar open en de bungalow heeft C.V., Bruinzeel keuken, tegelvloer, electra en waterleidingen zijn vernieuwd, koelkast, magnetron en wasmachine aanwezig. Dit prachtige geheel wordt u aangeboden inclusief een tuinschuur voor een vraagprijs van: € 55.000,- en is medio juni te aan vaarden. Tel. 06-22908412 n.o.z.